

1626

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

7096 / Freidin Levi

כ"ט אלול תשמ"ו

עם עצמך תתחשבן, לאחרים תכרגן
שיעור בלקוטי שיחות

גם על עליות שערם בבורסה צריך להודות לה'
התוועדות עם הרבי

איך נסיר את הדאגות מליבנו?
מכתב מבואר

03

החידוש בדברי חז"ל "על כל נשימה ונשימה צריך לקלס לבורא": בדברים שאנו מורגלים בהם על פי טבע, קשה יותר לראות את יד ה' שבהם. כדי להתמודד עם זה, עלינו להפנים ש"כל העולם נברא לשמשני" • **התוועדות עם הרבי**

04

יצחק מעניק ליעקב ברכות ביד נדיבה, ובאותה העת מחשב באופן מוקפד את הברכה שלו עצמו. יש כאן מסר חשוב: חשבונאות ופנקסנות הן תכונות שצריך להפנות אך ורק כלפי עצמנו, בשום אופן לא לאחרים • **שיעור בלקוטי שיחות**

12

מה מגיב הרבי ליהודי שמתאונן על דאגות בלתי פוסקות, ולא־ישה שסובלת מבלבול והססנות? לקט מכתבים אודות התועלת העצומה מחיזוק הביטחון בה', בהסרת דאגות, ביטחון עצמי, שמחת חיים, ואפילו בשמירה על בריאות הגוף • **מכתב מבואר**

14

איך הופך מתכון גלידה ל'קישור ליהדות'? ומה האינטרס שראה הרבי בהמשך הלימודים האקדמיים של בני הזוג לוונטל? – עבודת ה' באופן של "יעקב בלושי עשיר" • **שולחן שבת חסידי**

16

"ואמר נא ישראל": מה "אומרים" ישראל, וכיצד זה פועל "כי לעולם חסדו"? מדוע ה'אור' שבמצוות מדרבנן מוכרח להיות נעלה יותר? וכיצד זה שייך במיוחד לראש חודש? – עניינם של המצוות מדרבנן והרמז לכך בפסוקי ה"הלל" • **אור וחיות**

עומדים אנו בפתחו של חודש כסלו, החודש החסידי וחודש הגאולה. אין ספק, כי זהו הזמן המתאים להתחיל בהכנות לקראת ימי הסגולה שבחודש זה, באמצעות הוספה בלימוד החסידות ובהנהגה בדרכי החסידות.

גיליון זה יוצא לאור ביום הבהיר ראש חודש כסלו. בקשר עם ההודאה לה' על מאורעות היום, ובשייכות עם פסוקי ההלל הנאמרים בו – נלמד במדור 'אור וחיות' את המאמר "הודו לה'", בו מבואר עניין אמירת ההלל בראש חודש, בשילוב ביאור נפלא במעלת הכללית של המצוות דרבנן.

במדור 'שיעור בלקוטי שיחות' נלמד את המסר הכל-כך נחוץ מאופן הנהגתו של יצחק אבינו. הרבי מרחיב ולומד מכך, כיצד להפנות את הדקדקנות וההקפדה כלפי עצמנו, בעוד שכלפי הזולת עלינו לנהוג בגישה ההפוכה.

במדור 'מכתב מבואר' נפגוש לקט מכתבים אודות חיזוק הביטחון בה'. במילים בהירות ומדויקות מבהיר הרבי כיצד לחזק את הביטחון, ואת ההשפעה הרחבה שיש לכך בכל תחומי החיים.

בברכה שבחודש גאולה זה נזכה לגאולה שלמה, ויתקיים מאמר המשיח למורנו הבעל שם טוב שעל ידי "פוצו מעיינותיך" יהיה "קאתי מר", תכף ומיד ממש.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

לוח חב"ד – 18 • עת לדעת – 19 • ווארט חסידות – 20
• שניים מקרא – 22 • זמנים ושיעורי השבוע – 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN • גיליון 1626
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל**"כ"ק אדמו"ר רבי**
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ע

גם על עליות שערים בבורסה צריך להודות לה!

**בדברים שמתרחשים באופן טבעי, קשה לנו יותר לראות את יד ה'.
אך מצד האמת, הכול נעשה על ידי הקב"ה במיוחד עבורנו!**

ששייכות ליהודים לא יעלו?

ואם כן, טוענת הנפש הבהמית - מדוע עליו להודות לקב"ה על הרווח שהרוויח על ידי עליית השערים בבורסה? הרי זה דבר טבעי ב'וול סטריט'!

הנה על זה אומרים לו, ש"כל העולם כולו לא נברא אלא לשמשני": כל מניות החברה, החברה עצמה, וכל הבורסה כולה - לא נבראו אלא כדי שיהודי זה יוכל להרוויח עוד כמה דולרים, כדי שיוכל להוסיף בנתינת צדקה!

וכאשר עושה חשבון זה - שכל ה'וול סטריט', וכל הסוחרים למיניהם אשר שם, אפילו אלו הממוכמים ביותר, נבראו רק כדי שהוא יוכל לעשות את המסחר וההתחכמות שלו; ותכלית המסחר שלו הוא - שירוויח עוד כסף כדי שיוכל להוסיף בנתינת צדקה, שוב אינו זקוק להסברה נוספת מדוע צריך להודות לקב"ה על הרווח שהרוויח בבורסה!

אבל מאידך - קשה לאדם לפעול על עצמו להגיע לידי הכרה זו באופן אמיתי.

וזהו כללות העניין של "כל הנשמה תהלל י-ה", כפי שמבאר רבינו הזקן "שהנשמה תמשיך אור וגילוי שם י-ה". כלומר: כל יהודי שיש לו "נשמה", תפקידו ושליחותו הוא להאיר את העולם כולו, על ידי גילוי בחינת "י-ה". ובאופן של "הללו-י-ה", היינו, שכל העולם כולו יהלל ויודה לקב"ה, כמו שכתוב "הללו את ה' כל גוים".

ועל דרך זה בנוגע לעבודתו בעצמו, כפי פירוש המדרש "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא" - שאפילו כאשר מדובר אודות דבר טבעי המוכרח לקיום מציאותו, עליו להודות לקב"ה על עניין זה. ובכך לגלות ולהמשיך גילוי בחינת "י-ה" בכל העולם כולו.

על הפסוק "כל הנשמה תהלל י-ה", ידוע מאמר המדרש: "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם, צריך לקלס לבורא".

נשימה היא דבר טבעי. לא רק אצל יהודי, ולא רק אצל בני אדם, אלא כל בעל חי "אשר נשמת רוח חיים באפיו" מוכרח לנשום כל זמן היותו חי. זוהי פעולה הכרחית וטבעית, שאינה תלויה ברצונו, הנאתו ובחירתו.

אך למרות זאת, מדגישים ומחדשים רז"ל, ש"על כל נשימה ונשימה... צריך לקלס לבורא":

בדברים שמתרחשים באופן טבעי, "עולם כמנהגו נוהג", קשה יותר להחדיר בעצמנו את ידיעת האמת - שהם נפעלים על ידי הקב"ה "שהכול נהיה בדברו". כפי שמבואר בספרי מוסר ובכמה מקומות.

דוגמא פשוטה לדבר, מענייני מסחר:

כאשר יהודי עוסק במסחר ב'ערמומיות' והתחכמות יתרה, ומצליח בעקבות כך להרוויח סכום כסף גדול ביותר, הרבה יותר מהרגיל אצלו בדרך כלל - קל יותר ש'יונח' בשכלו שהצלחתו זו באה מאת הקב"ה.

אבל כאשר המסחר שלו נעשה באופן רגיל, ולא מתוך התחכמות מיוחדת, ולדוגמא: הוא קנה 'מניה' בבורסה (ב'וול סטריט'), ובין לילה עלו השערים של מניה זו, ובכך הוא הרוויח. שואלת הנפש הבהמית: מה יש להודות לקב"ה על כך?!

הרי מדובר בחברה בעלת מיליוני מניות, שחלק קטן מהן שייך ליהודים, והוא אחד מהם. וממילא, כאשר ישנה עליית שערים במניות של החברה - הוא אינו רואה בכך את פעולתו של הקב"ה לטובת בני ישראל. כי הלא עליית השערים הייתה בכל מניות החברה, שרובם שייכים לאינם יהודים! וכי הקב"ה יחולל 'נס' שדווקא אותם המניות

מחושב או נדיב

אפשר לחלק את האנשים בעולם לשני סוגים. יש אנשים רחבי לב ונדיבים, ויש כאלה מחושבים ומדוקדקים.

ישנם אנשים דקדקנים שאוחזים ראש כל הזמן בכל הפרטים. הם יחכו לעודף גם אם מדובר על כסף קטן, ויחשבו איזה פריט מוכרים באיזו חנות באיזה מחיר וינהלו את מסעות הקניות שלהם לפי זה. הם יאספו את שאריות האוכל אל המקרר, ואם נסעו עם חבר לנסיעה משותפת יחשבו את מחיר הדלק לפי קילומטר ויעבירו לנהג את השתתפותם במדויק.

לעומתם אפשר למצוא אנשי תודעת שפע. הם "לארג'ים", רחבי דעת, תמיד ישאירו כסף קטן כטיפ למוכר בתחנת הדלק, תמיד יקנו קצת יותר ממה שהם צריכים, ותמיד יהיה להם גם מה לתת לאחרים בלי הרבה חשבונות.

ההתנהגויות השונות הללו לא בהכרח קשורות לשאלה כמה כסף יש בחשבון הבנק, וגם לא שאלה של טוב או רע. זה עניין של אופי, ויש מעלות בזה ובזה. לתפקיד מנהל חשבונות או אחראי על כספי ציבור, נעדיף את המדקדק והמחושב. ואילו יזם, מפיק או מנהל פעילות של הפצת יהדות בעירו, כדאי שיהיה מישהו עם תודעה רחבה.

מה פתאום אנחנו עוסקים בשאלה של שפע או צמצום בשיעור על פרשת השבוע? משום שהתבוננות בהתנהגותו של יצחק אבינו המשתקפת בסיפורי הפרשה, תגלה לנו מהי עבודת השם בשילוב נכון ומדויק של שתי התכונות הלכאורה-מנוגדות הללו, כפי שנראה מיד.

פרק אימי

הסיפור המרכזי של פרשת השבוע הוא כמובן סיפור הברכות. הסיפור מתחיל בכך שיצחק קורא לעשיו, בנו הגדול, ומבקש לברך אותו. באותה הזדמנות, יצחק מסביר לעשיו את הסיבה לכך שהוא רוצה להעניק את הברכות דווקא כעת¹:

וַיְהִי כִּי יָקָן יִצְחָק וַתִּבְחֶינּוּ עֵינָיו מְרֵאָה, וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל.
וַיֹּאמֶר אֵלָיו: בְּנִי, וַיֹּאמֶר אֵלָיו: הֲנִנִּי.
וַיֹּאמֶר: הִנֵּה נָא יָקָנְתִּי, לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי.

וְעַתָּה שָׂא נָא כְּלִיד תְּלִיד וְקִשְׁתְּךָ, וְצֵא הַשְּׂדֵה וְצוּרָה לִי צִיד. וְעָשָׂה לִּי מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֶּתִּי, וְהִבֵּיָאָה לִּי וְאָכְלָהָ, בְּעָבוּר תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי בְּטָרֶם אָמוּת.

יצחק מסביר כי יום מותו מתקרב מאד, והברכה חייבת להינתן מיד, מפני שאחרת הוא כבר לא יספיק להעניק אותה.

האם מדובר, חלילה, בפחדים שנכנסו לליבו של יצחק מפני יומו האחרון שעומד לבוא? בחרדות שמתחילות להופיע

1. בראשית, פרק כז, א-ד.

שיעור בלקוטי שיחור

ברכה להים

יצחק מעניק ליעקב ברכות ביד נדיבה, ובאותה העת מחשב באופן מוקפד את הברכה שלו עצמו.

יש כאן מסר חשוב: חשבונאות ופנקסנות הן תכונות שצריך להפנות אך ורק כלפי עצמנו, בשום אופן לא לאחרים.

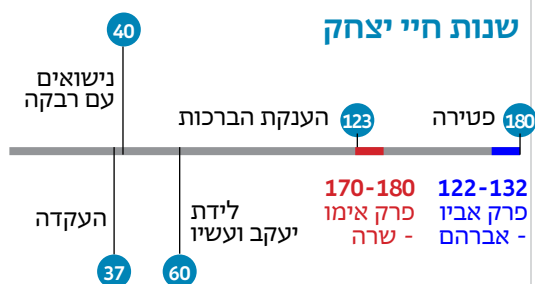
השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק טו, שיחה רביעית לפרשת תולדות

לקוטי שיחור
על פרשיות השבוע. חנים ומונחים
עורכים:
הרב דויד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ
ספר ראשון - כך ראשון
בראשית

שהוא עצמו יעזוב את העולם או בעשור הקרוב, שזה פרק הזמן המקביל ל"פרק אימו" כולל סטייה של חמש שנים לכאן או לכאן; ואם הוא יעבור את "פרק אימו", הוא כנראה יסתלק בעשור שבין גיל מאה שבעים למאה שמונים, שזה "פרק אביו" עם סטייה של חמש שנים.

כעת, בגיל מאה עשרים ושתיים³, יצחק יודע שהוא נכנס ל"תקופת סוף החיים" הטבעית שלו. לכן הוא יודע שזה הזמן לתת את הברכות שלו לבנו.

אגב, זה באמת מה שקרה בסוף, יצחק אבינו נפטר אכן באותו טווח שנים - רק בקצה השני שלו. לא בגיל מאה עשרים ושתיים, אלא בגיל מאה ושמונים - חמש שנים אחרי גיל הפטירה של אברהם אבינו.

איפה הברכה?

אלא שכאן צצה מיד שאלה:

בוודאי הביאה הברכה שבירך הקדוש ברוך הוא את יצחק להוספה בפרטי חייו, וכל שכן בעצם החיים עצמם - הוספה באריכות ימים, יותר מאשר היה צריך לחיות מצד הטבע.

ואם כן, מאחר שאפילו על פי הסדר הרגיל מגיע אדם לגיל הסמוך לפרק אבותיו, הרי בוודאי הוסיפה הברכה שבירך הקדוש ברוך הוא את יצחק שנים יתרות על מספר השנים של פרק אבותיו.

כתופעת זקנה? בוודאי שלא. מדובר הרי בצדיק עליון, אחד משלושת האבות הקדושים, שליבו מלא בוודאי בביטחון ובאמונה בהשם ובברכתו.

אז למה יצחק מדבר כך, בסגנון שמתאר אדם שקיצו קרב?

הרבי מסביר:

דאגתו של יצחק נבעה מכך שנכנס לפרק של חמש שנים לפני פטירת אימו. ובאומרו "הנה נא זקנתי", הייתה כוונתו לא לזקנה סתם, כי אם לגיל מסוים, הקשור עם "פרק אימו".

כלל זה עולה בקנה אחד עם שנות חייו של יצחק בפועל, מאה שמונים וחמש שנה - שכמה אופנים בדבר, חמש שנים לפני או אחרי "פרק אבותיו"; ובפרק אבותיו גופא, פרק אימו או פרק אביו. ואצל יצחק שחי מאה ושמונים שנה, נתקיים בפועל האופן של חמש שנים לאחר פרק אביו⁴.

יצחק לא פחד מפני קיצו שעלול לבוא עליו פתאום ביום אחד מפאת זקנתו. זו הייתה ידיעה ברורה שקיצו קרב, תוצאה של חשבון פשוט.

כך רש"י כותב²:

אם מגיע אדם לפרק אבותיו, ידאג חמש שנים לפני כן, וחמש לאחר כן. ויצחק היה בן מאה עשרים ושלוש.

אמר: שמה לפרק אמי אני מגיע - והיא מתה בת מאה עשרים ושבע, והריני בחמש שנים סמוך לפרקה.

לפיכך: לא ידעתי יום מותי - שמה לפרק אמי, שמה לפרק אבא.

חז"ל אומרים שתוחלת החיים הטבעית של אדם היא כשנות חייהם של אחד מהוריו, עם סטייה של חמש שנים לכאן או לכאן. יצחק יודע שאברהם אביו נפטר בגיל מאה שבעים וחמש, ואימו שרה נפטרה בגיל מאה עשרים ושבע. מכך הוא מסיק

2. שם, כז, ב.

3. לכאורה, בהתאם לחשבון - התקופה אמורה הייתה להתחיל שנה קודם, בהיות יצחק בן מאה עשרים ושתיים. הרבי מעיר את ההערה הזו בשיחה עצמה, בהערה 2. הרבי מציע לפרש שכוונת חז"ל היא לכך שיצחק היה בן מאה עשרים ושתיים, כשנכנס לשנתו המאה עשרים ושלוש. ראו שם.

א. כי משמע ד"פרק" דכאן הכוונה אפילו באם ה' מאורע וסיבה בחייו שלא האריך ימים יותר כמו - בשנה שמתה מפני בשורת העקדה (פרש"י כג, ב).

וקשה:

א) מדוע לא חי יצחק יותר ממאה שמונים שנה? הלא מספר שנים זה אינו גדול ממה שמגיע גם על פי דרך הטבע, והיכן היא ההוספה באריכות ימים הצריכה לבוא מצד ברכת השם?

ב) וכן יש להקשות גם על אמירת יצחק כבר בהיותו בן מאה עשרים ושלוש "לא ידעתי יום מותי": מאחר ששנותיו אז עולות למספר השנים הקטן ביותר שהיה צריך לחיות על פי הסדר הרגיל בטבע, חמש שנים פחות מן הקצר שב"פרק אבותיו", והברכה בוודאי הוסיפה משהו למספר שנים אלו - מדוע אמר כבר בהיותו בן מאה עשרים ושלוש "לא ידעתי יום מותי"?

יצחק ידע שהוא איש מבורך. הרי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו בירך אותו, כמו שקראנו בפרשה הקודמת: "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנֹוֹ. וְכֹמוֹ שֶׁרָשִׁי מִסְבִּיר, שִׁיִּצְחָק זָכָה לְבִרְכָּה מִיּוֹחַדֶּת שֶׁלָּהּ לֹא זָכוּ אֲפִילוֹ הוֹרָיו, בִּרְכָּה מֵאֵת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, "בעל הברכות".

מובן שצדיק שזכה לברכה ישירה מ"בעל הברכות", התברך בכל פרט ותחום בחייו - כולל בברכה החשובה והבסיסית ביותר שהיא החיים עצמם, אריכות ימים.

כעת, "אריכות ימים" פירושה, בפשטות, היא שהאדם לא נפטר בגיל שבו הוא אמור היה לעזוב את העולם באופן טבעי, אלא זוכה לחיות עוד שנים מעבר למה שהנתונים הביולוגיים והגנטיים שלו מאפשרים מלכתחילה.

אם כך, איפה אריכות הימים של יצחק, אם בסופו של דבר הוא נפטר בדיוק בטווח הטבעי - חמש שנים לאחר "פרק אביו"? איך הברכה הזו של הקדוש ברוך הוא לחיים ארוכים התגשמה?

4. שם, כה, יא.

ב. לכאורה אפ"ל, שמצד הטבע נקבע ליצחק ה' שנים פחות מאביו, או (יתירה מזו) לפי פרק אמו (ובזה גופא - ה' שנים פחות מאמו) - והברכה הוסיפה עד ה' שנים יותר מאביו - שלימות הטבע, אבל דוחק גדול הוא לומר שברכת ה' (בעל הברכות) היתה רק במדה שמתאימה גם ע"פ טבע, ולא יותר.

זו שאלה לא רק על מה שיקרה בפועל, אלא גם על החשבון שיצחק עשה בליבו. איך ולמה יצחק חשב, בהיותו בן מאה עשרים ושלוש, שהוא נכנס כבר ל'אזור הסכנה'? הרי חשבון פשוט היה צריך להביא אותו למסקנה הפוכה בדיוק!

אם באופן טבעי הוא יכול להגיע לגיל מאה ושמונים, והוא זכה לברכה מיוחדת מאת הקדוש ברוך הוא לחיים ארוכים - ברור ש"יום מותי" לא יהיה עכשיו ולא בחמישים ושבע השנים הקרובות. בעצם, כשיצחק הגיע לטווח הפטירה הטבעי, הוא צריך היה לדעת שהוא חסין, משום שברכת השם נותנת לו 'אקסטרה' חיים מעבר לתוחלת החיים הטבעית שלו!

"פרק אבותיו" המקורי

הרבי מציע לקושיה תירוץ מבריק:

הביאור בזה:

כבר בהיות אברהם בן מאה שנה, ושרה בת תשעים שנה, היו לא רק בגדר "זקנים" אלא גם "באים בימים" - שמילאו כל ימיהם^ג, דהיינו כל הימים שהוקצבו להם^ד. ומה שבפועל האריכו ימיהם יותר, היה מצד ברכת הקדוש ברוך הוא שבירך אותם.

האם גיל מאה עשרים ושלוש הוא גיל טבעי לחיות בו? בעבורנו כיום, נחשב הגיל הזה כגיל זקנה מופלג ויוצא מן הכלל. אבל אולי באותם זמנים הדבר היה שונה? אנו רגילים לחשוב שבעבר הרחוק אנשים חיו מאות שנים, אך איננו מבחינים בכך שכבר בתקופת אברהם ושרה זו לא הייתה המציאות.

התורה מתארת את אברהם בגיל מאה ואת שרה בגיל תשעים כ"זקנים באים בימים", כלומר, כזקנים מופלגים שמצד היכולת הגופנית שלהם כבר מיצו את שנות החיים שהוקצבו להם בעולם. הזוהר הקדוש מעניק לכך גם משמעות עמוקה יותר, ואומר שהם ניצלו את ימיהם לחלוטין גם מבחינת הפוטנציאל של מה שניתן לפעול בהם. כך או כך, המושג "באים בימים" מלמד שהם מיצו את הפוטנציאל, שהם כבר 'ניקבו' לגמרי את כל

ג. וירא יח, יא.

ד. ובזח"א (רכד, א) מוסיף שנתלבש בכל הימים. וראה תו"א פ' ח"ש. ובכ"מ.

ה. וצ"ע ממש"נ באברהם פס' ב' בא בימים (ח"ש כד, א).

ה'כרטיסייה' של הימים שהוקצבו להם לחיים בעולם הזה.

כן שתוחלת החיים של אברהם ושרה הייתה די דומה לזו של בני האדם בימינו. אדם בריא שמת בנסיבות טבעיות בזקנה, מגיע לסוף החיים בערך בגיל תשעים-מאה. המוות בגיל כזה, עם כל כאב הפרידה, הוא מוות טבעי בשיבה טובה לאחר חיים מלאים.

אלא שבפועל, אברהם ושרה לא נפטרו בנסיבות טבעיות. הם קיבלו מלמעלה עוד עשרות שנות חיים - אברהם זכה לעוד שבעים וחמש שנה, ושרה קיבלה עוד שלושים ושבע שנות חיים. בהיותם כבר "זקנים" ו"באים בימים", הקדוש ברוך הוא בירך אותם והחזיר אותם להיות צעירים וחזקים. כך נולד להם יצחק, אותו ילדה, היניקה וגידלה שרה בעצמה, לתדהמת כל מכריהם.

אפשר לומר שלאברהם ושרה היו שתי תקופות חיים. היו את החיים שאותם הם חיו באופן טבעי, והייתה תקופת חיים שלמה נוספת שאותה הם קיבלו במתנה מהקדוש ברוך הוא.

התובנה הנפלאה הזו עונה על מה ששאלנו קודם. ראשית לשאלה מדוע יצחק לא לקח בחשבון את ברכת אריכות הימים שקיבל מהקדוש ברוך הוא:

לפי דעתו של יצחק, שחשש שמא מספר שנותיו יהיה קצר בחמש שנים מ"פרק אימי" - הנה החשבון בזה הוא, שהברכה כבר הוסיפה לו כמספר אשר הוסיפה לאימו:

לשרה הוקצבו תשעים שנה, ולאחר הברכה חיה מאה עשרים ושבע שנים - היינו שלושים ושבע שנים נוספות.

וכמו כן היה יצחק צריך לחיות (לפי דעתו, וללא הברכה) רק שמונים וחמש שנים, חמש שנים פחות מאימו.

וכיוון שהברכה הוסיפה לשנות אימו רק שלושים ושבע שנים - לפיכך התחיל גם הוא לדאוג לאחר שנת המאה עשרים ושתיים לחייו, בהיותו בן מאה עשרים ושלוש.

כפי שכבר הזכרנו, תוחלת החיים של אדם קשורה לגיל שבו נפטרו הוריו. זה כלל ביולוגי

טבעי. הגנטיקה של אדם כוללת גם את תוחלת החיים שלו, אלא אם כן קורות נסיבות לא טבעיות כמו תאונה ומלחמה, או להפך - ברכה מיוחדת שמאריכה את החיים.

לכן, כעת אנחנו צריכים לתקן את גרף החיים של יצחק אבינו, בהתאם לנתונים החדשים שגילינו. "פרק אבותיו" של יצחק איננו בטווח שבין הגיעו לגיל מאה עשרים ושתיים (הזמן המוקדם ביותר - חמש שנים לפני גיל פטירת אימו) ועד גיל מאה ושמונים (המועד הטבעי המאוחר ביותר - חמש שנים לאחר גיל פטירת אביו).

אם מסתכלים לא על גיל הפטירה של אברהם ושרה בפועל, אלא על תוחלת החיים הטבעית-ביולוגית שלהם - הטווח הנכון הוא מוקדם הרבה יותר וקצר הרבה יותר: בין גיל שמונים וחמש לגיל מאה וחמש. פשוט, משום ששרה 'הייתה אמורה' לחיות עד גיל תשעים, ואברהם עד גיל מאה.

ובכל זאת, יצחק לא קרא לעשיו לברך אותו ביום הולדת שמונים וחמש. הוא חיכה עם זה עוד שלושים ושבע שנים נוספות. למה? בדיוק מפני שהוא ידע שהשם בירך אותו באריכות ימים, ולכן הוא צריך להכניס לחשבון "פרק אבותיו" גם את תוספת החיים שהשם נתן להוריו בברכה מיוחדת. אבל עכשיו נשאלת השאלה: כמה 'שווה' הברכה הזו? כמה עוד הוא יאריך ימים? - גם כאן, התשובה של יצחק היא: המינימום האפשרי. בדיוק כמו שהוא "התחיל לדאוג" ליום מותו חמש שנים לפני "פרק אימו", שזו נקודת הזמן המוקדמת ביותר מבין כל האפשרויות - גם בספירת שנות ה'אקסטרה' חיים' שהשם נתן לו, הוא חישב לפי הזמן הקצר ביותר. כלומר, כמו שנות החיים הנוספות שאימא שלו קיבלה: שלושים ושבע.

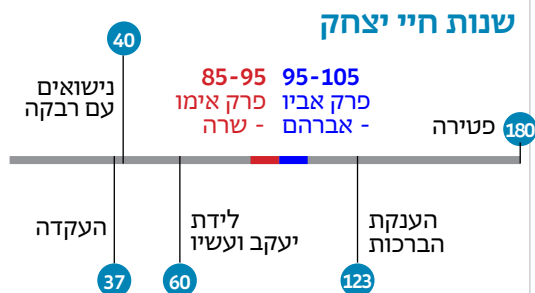
יוצא לנו כאן דבר מופלא. יצחק חושש ל"יום מותו" בגיל מאה עשרים ושתיים, אבל התרגיל שהוא ערך היה שונה מזה שחשבנו קודם.

החשבון פשוט: 122=90-5+37.

- 90 - מספר שנות החיים הטבעי של שרה.
- 5 - חמש שנים מוקדם יותר.
- 37 - תוספת של שלושים ושבע שנות חיים בברכת השם.

כן שיצחק בוודאי לקח בחשבון את הברכה. לפי החשבון שלו, הוא ידע שהוא יחיה לפחות עוד שלושים ושבע שנים נוספות מעבר לתוחלת

שנתן לאברהם אביו. וכך יצחק 'מיצה' לא רק את תוחלת החיים הטבעית שלו, אלא גם את ברכת השם, והגיע לגיל זקנה מופלג ועל טבעי של מאה שמונים שנה.

חמש השנים האבודות⁵

מי שלומדים את הפרשה בעיון, בוודאי ישימו לב לשאלה המתעוררת בדברי הרבי.

בפרשת השבוע מסופר כי יעקב בישל נזיד עדשים והאכיל בו את עשיו. תבשיל זה נחשב למאכל אבלים, ורש"י מסביר שאכן יעקב היה שרוי באבל: "שאותו היום מת אברהם, שלא יראה את עשיו יוצא לתרבות רעה. . לפיכך קיצר חמש שנים משנותיו".

לפי זה יוצא שהחשבון שלנו לא מדויק. לאחר ברכת השם, אברהם אמור היה לחיות עד גיל מאה ושמונים, אילולא הוא נפטר מוקדם יותר בגלל סיבה מסוימת. מכך נובע שיצחק אמור היה לחיות עד גיל **מאה שמונים וחמש**, אם הוא מקבל את מקסימום הברכה האפשרית!

הרבי מתייחס לשאלה הזו, ומביא סיפור מהגמרא⁶: "שאל רבי את רבי יהושע בן קרח: "במה הארכת ימים?". אמר לו: "מִיָּמַי [- מעולם] לא הסתכלתי בדמות אדם רשע". מכך אנו מבינים שהסתכלות בדמות אדם רשע 'פוגעת' בברכת אריכות ימים.

כעת הכול מסתדר. אברהם 'נלקח' חמש שנים טרם עת, כדי שימות לפני שעשיו יצא לתרבות רעה ויהיה רשע. וליצחק אבינו 'נחתכו' חמש שנים משנות חייו משום שהוא ראה גם ראה את בנו עשיו ברשעותו.

החיים הטבעית המקורית שלו.

ומה קרה בפועל? - בפועל, הברכה של הקדוש ברוך הוא לא רק שהתגשמה ויצחק חי מעבר ל"פרק אבותיו", אלא שהיא הייתה עוד הרבה יותר גדולה ממה שיצחק חישב:

ובפועל חי יצחק מאה שמונים שנה - ובזה הוסיפה ברכת הקדוש ברוך הוא שבעים וחמש שנה על מספר מאה וחמש שנה, שהוא המספר הגדול ביותר שהיה מגיע אליו מצד הסדר הרגיל, חמש שנים יותר ממאה השנים שהוקצבו לאביו.

והרי זה מספר השנים המדויק שנוסף על ידי הברכה לאברהם אבינו, שחי מאה שבעים וחמש שנה - שבעים וחמש שנה למעלה מהמאה הקצובות לו.

מדהים. בעוד יצחק חישוב את מספר שנות החיים **המינימלי** שהוא אמור לחיות - בפועל הוא זכה לאריכות ימים **מקסימלית**.

מה יצחק חישוב?

1. את "פרק אימו", שהיה מוקדם יותר מתוחלת החיים הטבעית של אברהם.

2. חמש שנים **פחות**.

3. וגם את תוספת החיים כמו של אימו, שהיא קצרה יותר מזו של אברהם.

ומה קרה בפועל?

1. יצחק חי כמו "פרק אביו", שהיה מאוחר יותר מתוחלת החיים הטבעית של שרה.

2. חמש שנים **יותר**.

3. וגם את תוספת החיים כמו של אברהם, שהייתה ארוכה יותר מזו של שרה.

החשבון פשוט: $180 = 100 + 5 + 75$.

• 100 - מספר שנות החיים הטבעי של אברהם.

• 5 - חמש שנים **מאוחר יותר**.

• 75 - תוספת שנות חיים בברכת השם.

אם כן, הברכה שקיבל יצחק היא ברכה לא רק מושלמת, אלא גם **מקסימלית**. תוחלת החיים המקסימלית הטבעית שלו הייתה מאה וחמש, חמש שנים לאחר "פרק אביו". על כך הוסיף לו הקדוש ברוך הוא באופן ניסי ופלאי עוד שבעים וחמש שנות חיים, בדיוק כמו הארכת החיים

5. מתוך סעיף ה' בביטוח המקורית.
6. מגילה, כח, א.

קו הגבורה

מדוע יצחק חישוב את תוחלת חייו פלוס הברכה שקיבל באופן כל כך מינימליסטי? למה הוא לא 'פרגן' לעצמו ברכה גדולה יותר? - הרבי מסביר:

הטעם הפנימי לחששו של יצחק שמא מספר שנותיו יהיה פחות בחמש שנים מ"פרק אימו", האופן המועט ביותר על פי סדר הטבע - הוא לפי שיעצק במדרגתו הוא בקו הגבורה, לכן הביט על כל העניינים ומדדס לפי מידת הגבורה.

התשובה היא: זה היה אופן עבודתו את השם בכלל - בדקדקנות, בלי 'עיגול פינות' ובלי שום ויתור לעצמו.

בתורת הקבלה מוסבר כי יצחק עבד את השם ב"קו הגבורה" (בשונה מאברהם אבינו, שעבד את השם ב"קו החסד"). בלשון הקבלה, המושג "גבורה" מתאר עבודת השם שהמוטיב המרכזי בה הוא היראה, תחושה של המרחק האינסופי בין הבורא לנברא, האפסיות וחוסר הערך של הבריאה כולה, לפני עוצמתו הגדולה של השם.

בעבודה באופי הזה, הקשר בין יהודי לקדוש ברוך הוא בנוי על התמסרות והתבטלות מוחלטת, עד לרמה כזו שהאדם כלל לא חש את עצמו, את מציאותו ואת רצונותיו. מתוך כך, כל מצווה שעשה יצחק הייתה מתוך תחושה של שפלות ופחד, מתוך הכרה וידיעה שהשם משגיח על כל צעד ושעל ובוחן אם הוא עובד אותו בדיוק כמו שצריך.

התודעה הזו מעוררת רצינות רבה, ומביאה את האדם לדקדוק במצוות בהחמרה ובהקפדה גדולה, כדי למלא **בדיוק** את מה שהשם רוצה ממנו, ולא לסטות מהדברים ולו כחוט השערה.

כולנו מכירים את הסיפור על שמאי הזקן, חברו של הלל הזקן, שלא רצה לגייס גויים שבאו להתגייר עם 'תנאים', לא מכל הלב ובכנות מלאה. לעבודת השם שאינה 'מאה אחוז' לשם שמיים, אין מקום בבית מדרשו של שמאי. זו דוגמה אופיינית לעבודת השם ב"קו הגבורה", והמודל לעבודת השם כזו הוא, כאמור, יצחק אבינו.

נוכל לתאר לעצמנו כיצד נראה הדבר כאשר "איש יראה" יושב לחשב את הברכה שמגיעה לו. הוא בוודאי לא 'מפרגן' לעצמו ברכה גדולה ורחבה. להפך, הוא 'מודד' את עצמו כלפי השם, ומוצא את עצמו חסר ערך ו'בטל' לחלוטין.

בהתאם לכך הוא מגיע למסקנה כי ברכת השם המגיעה לו היא המינימלית ביותר. לכן, כבר בגיל מאה עשרים ושלוש הוא רואה את עצמו כמי ש"לא יודע יום מותו", ולא מעלה על דעתו בכלל את האפשרות שהוא מקבל שפע הרבה יותר גדול של ברכה משמייים.

"וייתן לך"

אבל אז, כאילו בהיפוך מושלם, מתוך יצחק הדקדקן והמחושב, מופיע האבא שמברך את בנו בשפע עצום ובלי הגבלה.

מיד לאחר ה'חישוב' שעורך יצחק, מתוך יראת השם גדולה והרגשה של שפלות ואפסיות כלפי השם - הוא שם את ידיו על ראש בנו יעקב המחופש לעשיו, ו'ממסיר' עליו ברכה רחבה ושופעת⁷:

**וַיִּתֵּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנִּי הָאָרֶץ,
וּרְבֵּי דָּגַן וְתִירָשׁ. יַעֲבֹדֶיךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְךָ לְאֻמִּים.
הָיָה גִבּוֹר לְאֹחִיךָ, וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְךָ בְּנֵי אִמְךָ. אֶרְרִיךָ
אֶרֶז וּמִכְרִיךְ בְּרִיךְ.**

מדי שבוע, במוצאי שבת קודש, הלב מתמלא כשאנו קוראים את סדרת הברכות הזו השופעת כמעין נובע שמיימי זורמים ללא הפסקה. יצחק מרעיף על יעקב עוד ועוד ברכות, בנדיבות גדולה שהולמת אופי של רחבות, של אדם שכלל איננו מתחשבן ויורד לקטנות.

אז מיהו באמת יצחק - דקדקן או נדיב? מחושב או משפיע ללא גבול? האדם שחושב שלא מגיע לו, או האבא שנותן לילדים את כל העולם בברכתו?

התשובה של הרבי מאלפת:

זו הייתה הנהגתו של יצחק רק כלפי עצמו. ואילו בעת שבירך את הזולת, הייתה ברכתו לפי האופן הנעלה ביותר של הפך הצמצום, וכללה בתוכה הן את העניינים של "שמיים" והן את העניינים של "ארץ", ובהם עצמם - "מטל השמיים ומשמני הארץ" - ברכות הנעלות יותר אף מברכת

7. בראשית, כז, כח-כט.

1. פרשתנו כז, כח. וראה תו"ד ד"ה ראה ריח בני. תו"ח ד"ה ויתן לך. אוה"ת שם. ובכ"מ.

יעקב לבניו ומברכת משה לישראל¹.

יצחק רואה את **עצמו** כשפל בתכלית לפני השם. הוא מרגיש **שלו עצמו** לא מגיע דבר, ויודע שעליו לדקדק ולהחמיר **על עצמו** ככל הניתן כדי למלא בדיוק את רצון השם.

אבל כלפי הזולת, כלפי יהודי אחר, יצחק התנהג בצורה הפוכה לגמרי. כשהוא מעניק את הברכות למישהו אחר - הוא רואה בו נשמה, מישהו שהשם בוודאי אוהב אותו ומרוצה ממעשיו, ולכן בוודאי שמגיע לו שפע גדול, כל טוב רוחני וגשמי. לכן, בשונה לחלוטין מהברכה שהוא היה מוכן לקבל לעצמו, את בנו מברך יצחק בשפע עצום, מעבר לכל מידה ומדידה. הוא מעניק ומברך את יעקב ב'בסט אוף דה בסט', יותר מכל ברכה שאבותינו הגדולים העניקו לנו.

לפרגן לאחרים

זוהי ההוראה בעבודתו של כל אחד מבני ישראל - שהרי יצחק הוא אחד מהאבות של כל אחד מבני ישראל, ועל כן יש בכל אחד מענייניו של יצחק²:

גם כאשר יהודי עומד בהנהגה של קו הגבורה, ולכן הוא מחמיר וכו', צריך הדבר להיות רק בנוגע לעצמו.

ואילו כלפי הזולת עליו לנהוג בקו החסד, להתייחס אליו במידת הטוב ולהשפיע לו טובה ביד רחבה, ללא צמצומים והגבלות כלל, עד למידה הנעלית ביותר - "מטל השמיים" ו"משמני הארץ".

התנהגות של 'גבורה' ודקדוק הינה טובה ורצויה - אך ורק כשהיא מופנית כלפי עצמך, כלילה לא כלפי הזולת.

על עצמנו נפעיל את תכונת ההתחשבות והדקדקנות. ניזהר ונישמר מהמילים היוצאות מפינו, ונחשוב היטב על כל פעולה שאנו עושים. כחסידים במיוחד, עבודת השם שלנו בהחלט מתאפיינת ב"גבורה". כך למשל, חסידים משתדלים שלא לטלטל בשבת גם במקום שיש בו עירוב, מחמירים מאד שלא לפצח גרעינים

בשבת כדי להתרחק מחשש בורר, נמנעים מאכילת מוצרים שונים בפסח ונוקטים בחומרות רבות נוספות.

אך כלפי יהודי אחר ננקוט במידה ההפוכה. כאשר יהודי שני זקוק לטובה, גשמית או רוחנית, עלינו 'לפרגן' לו בשפע, ולא להתנהג ב'קו הגבורה' גם כלפיו ולהחיל עליו את החומרות שלנו.

אם צריך - וכמובן, לאחר שאלת רב - נסתמך על העירוב כדי להביא יהודי בכיסא גלגלים לבית הכנסת, גם אם לעצמנו איננו מטלטלים כלל. אם צריך - נקנה חטיפים תעשייתיים בפסח כדי לחלק לילדים שישתתפו בכינוס תורני. יהודי זקוק לטעום משהו לפני תקיעת שופר? - נרוץ בשמחה להביא לו, גם אם אנו מקפידים שלא לאכול לפני תקיעת שופר.

יש לזה ביטוי גם בעבודה הרוחנית יותר של יהודי עם עצמו.

חסיד עובד השם מחליט לא פעם לוותר על הנאה מענייני חולין, אם אין בה תוכן של קדושה ויראת שמיים. וכך, מאכלים, בילויים או שירים מסוימים הם מחוץ לתחום ולא באים בחשבון עבורו. אך יחד עם זאת, צריך לזכור שכל אותם הידורים וחומרות רצויים וטובים רק כאשר הם מופנים פנימה, כלפי עצמו בלבד.

חושים חסידיים אמורים להדריך אותנו לפרגן לזולתנו עד הסוף, עם כל הלב. כאשר חסיד אמיתי רואה יהודי אחר נוסע במכונית מפוארת, הוא לא אומר לעצמו "זה לא מתאים", אלא להפך, הוא חושב לעצמו: "ליהודי, בן של הקדוש ברוך הוא, מגיע כל השפע שבעולם". כאשר חסיד רואה משפחה שנקלעה לקשיים כלכליים, הוא דואג לה גם לפינוקים ולדברים שבעיניו ובעבורי הם מותרות.

בוודאי ובוודאי כאשר מדובר על המשפחה שלנו, בן או בת הזוג או הילדים. חסיד יכול להימנע מללכת למופע או למסעדה כדי ליהנות **בעצמו**, ובמקום זאת לנצל את הזמן ללימוד תורה. אך עם זאת עליו לזכור שלמשפחה שלו מגיע כל טוב, בשפע רב, כולל פסק זמן לשחרור, הרפיה והנאה.

נלמד מיצחק אבינו, שלעצמו לא חשב שמגיע הרבה, אבל כשהוא בירך את בנו, הוא נתן לו "מטל השמיים ומשמני הארץ".

ז. סידור שער התקיעות (רמז), ב.
ח. תו"א ר"פ וארא.

אורז לילדים מאיראן

בשנת תשל"ט התחוללה באיראן המהפכה האיסלמית. המורדים המוסלמים הפנאטיים בהנהגתו של האייתולה חומייני עלו לשלטון בכוח הזרוע, ויהודי איראן חשו כי חייהם אינם בטוחים עוד במדינה.

במבצע חשאי והרחק מאור הזרקורים, פעל הרבי מחדרו אשר בניו יורק לחילוץ מאות ילדים יהודים מאיראן והעברתם לארצות הברית. רבים מהם שוכנו בפנימייה בשכונת קראון הייטס בברוקלין, מקום מושבו של הרבי.

חג הפסח התקרב, המדריכים ומנהלי הפנימייה בעיצומם של ההכנות לקראת החג, והנה, מתקבל מסר מיוחד מהרבי: להכין

לאותם ילדים אורז לסעודת ליל הסדר, כדי לתת להם תחושה ביתית.

ההוראה הייתה מפתיעה. בקהילות רבות בעם ישראל, ובכללן חסידות חב"ד, נזהרים מאד לא לאכול אורז בפסח. גזרת הקטניות היא איסור חמור שלא מקילים בו ראש. לעומת זאת, יהדות איראן לא נהגה בחומרה זו, והאורז בפסח היווה בעבורם תחליף מזין ומשביע לדגני החמץ.

הרבי, ברגישותו הרבה כלפי אותם ילדים, הבין כי בעבורם האורז הוא חלק מאווירת החג. לכן חשוב היה לו להנחות את המדריכים 'לוותר' על החומרה שלהם, כדי שאותם ילדים יאכלו אורז 'כמו בבית'.

ב"ה

עמדת 'מבצע תפילין' למשרדים ועסקים

הזמינו את עמדת 'מבצע תפילין' המעוצבת, ותוכלו להקים אצלכם עמדת הנחת תפילין יפה ובולטת.

פינת תפילין

לפרטים כנסו לאתר חב"ד ישראל

chabadisrael.co.il

חב"ד ישראל >> הכתובת שלך לכל עניין יהודי

אין דאגות!

מה מגיב הרבי ליהודי שמתאונן על דאגות בלתי פוסקות, ולאִישה שסובלת מבלבול והססנות? לקט מכתבים אודות התועלת העצומה מחיזוק הביטחון בה', בהסרת דאגות, ביטחון עצמי, שמחת חיים, ואפילו בשמירה על בריאות הגוף

"מה מקום לדאגה?"

ישראל, אשר כולם הם מאמינים בני מאמינים. והאמונה היא שהשם יתברך משגיח על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית [פרטנית ומיוחדת] ואשר השם יתברך הוא עצם הטוב [הטוב המושלם], ובלשון רז"ל: כל מה דעביד רחמנא - לטב עביד [כל מה שהשם עושה, הוא עושה לטובה]. ואם כן, בצירוף האמונה בכך שכל מה שהשם עושה הוא לטובה עם האמונה בכך שהוא דואג ומשגיח על כל אחד בצורה מיוחדת - מה [איזה] מקום נשאר לדאגה?

אין זה כי אם [זה קורה רק] כששוכחים על עיקרי האמונה, רק אז אפשר [ייתכן] שתתעורר דאגה.

(אגרות קודש, כרך יז, אגרת ו'רמז)

כותב במכתבו אל"י [- בדרך כלל במכתבים התייחס הרבי לנמענים בגוף שלישי] אודות מצב בריאותו והמיחוש [הכאבים] שהיה לו בעבר, ועל הוראת הרופא אשר עליו להיות שליט ברוחו [לשלוט במצב רוחו] ולשחרר את עצמו מדאגות ומתניות הרוח.

על כך הוא מבקש את עצתי כיצד ליישם את ההוראה הזו ולהצליח לנטרל דאגות ומתחים. ובכן, ידועה העצה היעוצה [אותה יעצו חכמינו] להעדר הדאגות, הוא מידת הביטחון [העצה היא לסמוך על הקדוש ברוך הוא ולחזק את תחושת הביטחון בו]...

ובאמת, הרי זהו [הביטחון בקדוש ברוך הוא] תוצאה ישירה מיסודי [מיסודות] אמונתם של בני

אין צורך בהוכחות פילוסופיות מסובכות ועמוקות

כותבת במכתבה אל"י אודות מצב נפשה [מצבה הנפשי הלא-טוב], ואשר קשה עליה להחליט באיזה ענין שיהיה [בכל דילמה ונושא] וגם אחרי קבלת ההחלטה יש ספק אצלה אם עושה כהוגן וכיוצא בזה.

בוודאי על פי החינוך שקיבלה, שמזכירה אודותיה במכתבה, אין צורך עבודה בהדגשה מיוחדת על עניין "השגחה פרטית", שיסוד הוא באמונתנו ובתורתנו, שהיא תורת חיים. והשגחה פרטית תוכנה הוא כפשוטה, אשר השם יתברך, בורא העולם ומנהיגו, משגיח על כל אחד ואחת, וההשגחה היא לא רק בעניינים הכלליים אלא גם בעניינים הפרטיים שלו.

שמזה מובן עניין הביטחון במנהיג העולם, הקדוש ברוך הוא, שהוא עצם הטוב [הטוב המושלם]. והמסקנה ההכרחית מזה היא שבוודאי שכל העניינים [שכל הדברים שקורים בחיים] הם גם כן לטובה כפשוטה. וזה מובן גם בשכל לכל מאמין.

שמזה התוצאה הכי ראשונה [התוצאה המתבקשת מהאמונה וההבנה הזו] היא העדר הסיבות לדאגה והעדר המבוכה [בלבול, הססנות וספקנות]. שהרי גם בשעה שדנים בשכל איך להחליט ולעשות, גם אז השם יתברך משגיח ועוזר לכל החפצים בטוב וביושר, וכשמתנהגים על פי הוראת התורה הרי זוהי הדרך הטובה, והנהיגה [התנהגות] זו עצמה מסייעת את האדם להמשיך בכל ענייניו באופן הטוב לפניו.

תספקנה כדי לעורר את מחשבתה ולכוֹנֶנָה לנקודה האמיתית והפנימית שלה בעצמה, והיא, אשר בפנימיות נפשה היא בוטחת בהחלט אשר השם יתברך משגיח עליה. ועליה רק להוציא מחשבה זו מפנימיות הנפש לענייניה בחייה היומיומיים. ועליה לזכור ולדעת שאין לך דבר העומד בפני הרצון, ולכן אין מחסום שיעצור אותה אם תרצה לחיות בהתאם לאמונה הפנימית שבקרבה.

וכנ"ל, הדרך לזה [להחצין את האמונה ולנהל על פיה את החיים עצמם] הוא לא על ידי דיון והעמקה בשכל, כי אם לסמוך על הרגש הפנימי שלה, שבוטחת בהשם יתברך, ולא לחפש ספקות ולברוא קושיות, שאינן קושיות כלל ובאמת גם אינן מבלבלות אותה. והיסח הדעת מכל העניין בוודאי שיעזור לה להיפטר בקלות מהבלבולים האמורים.

(אגרות קודש, כרך יח, אגרת ו'תתצג)

וכמו בכל ענייני אמונה, גם הנקודה האמורה אינה דורשת פלפול בשכל והבאת ראיות מסובכות פילוסופיות ועמוקות. כיוון שכל אחד מבני ישראל, הן איש והן אישה, חש בנפשו אשר מאמין הוא באמת, אפילו באותה שעה שאינו חושב על דבר זה באם נכון הדבר ומוכרח על פי השכל או לא. וכהודעת חז"ל, אשר כל ישראל הם מאמינים בני מאמינים, זאת אומרת אשר עניין האמונה נמצא בהם בכוח עצמם ("מאמינים") וגם ירושה מאבותיהם שהיו מאמינים ("בני מאמינים") - והרי כל התכונות הבאות מצד האדם עצמו וגם מצד הירושה [תורשה], חזקים הם בכל ובתכלית [הן תכונות חזקות ודומיננטיות מאד]. ולכן האמונה בקרב יהודים היא חזקה מאד, ומספיק להתבונן בכך מעט כדי לעורר את הביטחון בקדוש ברוך הוא ולחוש שהכול לטובה ואין סיבה לדאגה.

תקוותי היא אשר שורותיי המעטות בכמות,

"מצער לראות כיצד יהודי מתענה מעניינים שאין להם יסוד"

פללא עליו. כי הרי כמה פעמים כתבתי לו מההכרח הכי גדול [על כך שמוכרחים] להיות בשמחה, ובכל מכתב ומכתב המתקבל ממנו, הנה תחילתו וסופו הוא בנוסח הישן [בנימה של עצב ודיכאון]. והנקודה החוזרת שוב ושוב במכתביו היא אשר הכול שלא כדבעי [לא טוב] - הבריות שלו ושל זוגתו ובניהם, הפרנסה, העצבנות וכן הלאה.

וזאת למרות כל זה שרואה במוחש ניסים גלויים... וכל מה שמראים לו לטוב, הרי כנראה לא נגע ולא פגע [לא משפיע עליו במאומה להכיר בטוב].

ואף שלכאורה הרי זו עובדה שלו [ענייני האישי בלבד ובחירה שלו כיצד לראות את המציאות] ואין זה ענייני, אבל מצער לראות כיצד יהודי מתענה מעניינים שאין להם יסוד, ומקלקל על ידי זה את הבריות שלו. ובוודאי הרי אי אפשר שמצב רוח כזה לא ישפיע על בריאות בני ביתו שיחיו, כיוון שכמו שכותב בכל מכתביו הוא בצער ודאגה גדולה.

ומה שמבקש שיברכוהו [שאברך אותו שייצא מהמצב השלילי הזה], הרי גם ברכה לא תועיל כאן, משום שאי אפשר לשלול מאיש היהודי את הבחירה החופשית. ואם הוא רוצה להתעקש, היפך השכל [בניגוד להיגיון ולהסתכלות מפוכחת על המציאות], לראות בכל מצב ומצב דווקא עניינים שלא כדבעי, ולהסיח דעתו [להתעלם] לגמרי מכל מה שמראים לו ממעל בטוב הנראה והנגלה - הרי "מי יאמר לו מה תעשה" [אף אחד לא יוכל להכריח אותו לשנות את הפרספקטיבה שלו], ובסיכומו של דבר הכול תלוי בו עצמו ולא באף אחד אחר.

ותקוותי היא שלמרות כל זה, הנה כיוון שפסקו רז"ל: "כל המרעין לו - לא במהרה מטיבין לו; וכל המטיבין לו - לא במהרה מרעין לו" - דכל [שכל מן] שמיטיבים לו משמיינים הרי זה לאורך ימים, גם עימו תהיה הנהגה [התנהגות] כזו, ועל אף הראייה השלילית שלו הוא יזכה לעוד הרבה ניסים וטובות משמיינים...

בברכה אשר סוף סוף יתמסר... לעבודת השם דווקא מתוך שמחה ובריות בצורה הנכונה לו ולכל בני ביתו שיחיו.

(אגרות קודש, כרך י, אגרת ג')

התועדות משפחתית
לשולחן שבת

שולחן שבת חסידי

גנבה חיובית

**איך הופך מתכון גלידה ל'קישור ליהדות'? ומה
האינטרס שראה הרבי בהמשך הלימודים האקדמיים
של בני הזוג לוונטל? – עבודת ה' באופן של 'יעקב
בלבושי עשיו'**

גלידה של קישור ליהדות

מספר הרב מרדכי גוטניק:

בשנים הראשונות לאחר נישואינו גרנו בשכונת קראון הייטס. בשכונה היו מתקיימים "שבתונים" לסטודנטים יהודיים, ואנחנו התנדבנו לארח סטודנטים בביתנו ולהציג להם כיצד נראית שבת בבית יהודי.

באחת הפעמים, התארחו אצלנו שתי סטודנטיות שהיו חסרות כל ידע יהודי. בסיום הסעודה, בה שוחחנו על עניינים רבים, ראינו שמשום מה האורחות נמנעות מלאכול את הגלידה שהוגשה כקינוח.

זה לא מראה שכיח שצעירים אמריקנים יאמרו 'לא' לגלידה, והתעניינו בנימוס מה פשר הסירוב... הצעירות אמרו בתמימות, כי במהלך הסעודה הן שמעו מאיתנו אודות דיני ההפרדה בין בשר וחלב, והן חשבו שהגשת הגלידה נועדה להיות סוג של מבחן עבורן...

הסברנו להן בחיוך כי זה מתכון מיוחד של גלידה פרווה - מושג שהצעירות לא שמעו עליו מעולם.

אחרי תקופה קצרה, קיבלנו מכתב מאחת

הצעירות, ובו הודתה על האירוח החם. בתחתית המכתב היא הוסיפה 'נ.ב.': אימא שלי התפעלה לשמוע על גלידה פרווה והיא תשמח לקבל את המתכון ולעשות זאת בביתה.

חשבתי שיהיה זה דבר נכון להעביר את המכתב שקיבלנו אל הרבי, שירווח נחת מפעולת ה"שבתונים", ומההשפעה הרבה שיש לכך על הסטודנטים. ואכן העברתי את המכתב למזכירות הרבי.

תוך זמן קצר, זכיתי לקבל חזרה את מכתבה של הצעירה, ועליו מענה קודשו של הרבי: "תשואות חן על הבשורות הטובות". הרבי הביע את תודתו על "הבשורות הטובות", ובנוסף הקיף את ה'נ.ב.' של בקשת המתכון וכתב: "ימשיך קישורה ליהדות באופן המתאים לה".

בכך העביר לנו הרבי מסר נפלא, כיצד עליו להביט על הדברים: שליחת המתכון לאותה נערה והמשך הקשר סביב זה, הם אינם רק מתכון לגלידה, אלא זהו "קישורה ליהדות באופן המתאים לה"!

למה לגנוב?

לתורה ומעשים טובים. עשיו הוא סמל לעולם הזה, לערמומיות, להתעסקות עם דברי הגוף כאכילה ושינה, למלאכת ה"שדה" - העבודה עם ענייני העולם, ושאר הדברים הנכרכים במילים "עולם הזה".

בין יעקב ועשיו קיים סוג של הסכם לא כתוב: העולם הבא שייך ליעקב והעולם הזה - לעשיו.

פרשת השבוע פותחת בתיאור של יעקב אבינו בתור "איש תם יושב אוהלים". אך עד מהרה מתברר שה"תם" יודע גם פרק ב"הלכות" גנבה ומאואת, ויודע היטב כיצד 'לסדר' את עשיו ולקחת את הברכות.

יעקב ועשיו הם גם סמלים. יעקב הוא סמל לעולם הבא, לטוהר, למידות טובות, ליושר,

ועשיו טוען: זוהי גנבה! זהו התחום ש'שייך לי'!
 "יעקב איש תם" אמור להישאר בתחום של "יושב
 אוהלים". מה לך ולקביעת סדרים בענייני העולם
 הזה?!

אך אל מול טענות עשיו, מסורת אבותינו בידינו:
 אנחנו 'גונבים' ומעבירים כל העת את עולם החול
 והחולין (עשיו) לרשות הקודש והתורה (יעקב).
 כך נעשה וזהו תפקידנו כיהודים.

במילים אחרות: כיצד ללמוד תורה, להתפלל,
 לגמול חסדים ולשמור שבת - את זאת יש ללמוד
 מיעקב. אך כיצד לאכול, לעבוד, לסחור ולבלות -
 את זאת יש ללמוד מעשיו.

אך יעקב לא ממש מוכן להסכם הזה. יעקב
 'גונב' את חלקו של עשיו. יעקב מביא את דרכי
 התורה גם לעולם העסקים, נוהג כיהודי גם בשעת
 האכילה, ומחזיק בסטנדרטים מוסריים גבוהים
 מאד גם כשהוא מתחכך עם העולם הזה, עולם
 השקר.

רמאות חיובית

יעקב אבינו נכנס לקבל את הברכות מיצחק
 אביו, כאשר הוא לבוש בלבושי עשיו. כי גם
 כאשר יהודי עסוק כלפי חוץ בענייני 'עשיו', צריך
 להסתתר לו בפנים 'יעקב'.

יהודי מנהל קשרים חברתיים או קשרי מסחר,
 לכאורה כמו (להבדיל) מי שאינו יהודי, כמו 'עשיו'.
 הוא מנהל שיחות על דא ועל הא, ומנהל פגישות
 עסקים בדיוק כמו כל אדם אחר על הגלובוס. אך
 מסתבר, שזהו רק לבוש חיצוני. לבוש שמסייע

ל'יעקב' להשיג את מטרותיו במרמה.
 את הקשר החברותי יהודי מנצל כדי להשפיע
 על חבריו לקיים מצוות, ואת פגישת העסקים
 מנצל הוא להתכנסות של קודש, באמצעות
 אמירת דבר תורה קצר ונתינת צדקה. כך, דווקא
 באמצעות ה'רמאות', באמצעות לבושי עשיו,
 משיג יהודי את המטרה, ומממש את השליחות
 שמטיל עליו הקב"ה לפעול כאן בעולם.

זה לא קשה

מספר הרב נפתלי הלוי לוונטל:

אני זוגתי התחלנו את לימודינו האוניברסיטאיים
 לפני שהתקרבונו לדרך החסידות. עם השנים,
 זכינו להתקרב לאורו הגדול של הרבי באמצעות
 שלוחי הרבי בלונדון, ואז צפה ועלתה השאלה -
 האם זהו דבר נכון להמשיך את לימודינו ועבודתנו
 במוסדות האקדמיה.

כשהייתי ב'יחידות' אצל הרבי בשנת תשל"ג,
 שאלתי את הרבי אם להפסיק את לימודי ולעבור
 ללמוד לימודי סמיכה לרבנות, אך הרבי שלל
 זאת. בשנה שלאחר מכן גם זוגתי זכתה לנסוע
 אל הרבי ולהיכנס ל'יחידות'. במענה לשאלתה אם
 לעזוב את העולם האקדמי, אמר הרבי: 'אין שום

קונפליקט בין הפסיכולוגיה והיהדות. כך, את
 יכולה להביא את היהדות לסטודנטים שלך'. 'אבל
 כמעט ואין לי סטודנטים יהודיים', הגיבה. והרבי
 אמר שאף על פי כן, ביכולתה להשפיע. הרבי ראה
 בעבודתנו במוסדות האקדמיה דרך סלולה לקרב
 יהודים אל דרך ה'.

כעבור שנים, בשנת תש"נ או תנש"א, הגעתי
 פעם לבדי לחלוקת הדולרים. הרבי פנה אליי והחל
 לדבר מיוזמתו בנוגע לרעייתי - כמה חשוב הדבר
 שהיא מרצה באוניברסיטה. הרבי אמר שכאשר
 אנשים רואים אישה יראה ושלמה, חובשת פאה,
 הנמצאת באוניברסיטה - הם מבינים שלהתנהג
 כיהודי זה 'לא קשה, לא קשה, לא קשה'. הרבי חזר
 על כך מספר פעמים.

בית חב"ד, בית הכנסת,
לעסוק או ללמוד החינוכי
 התוכן מתעדכן כל העת. בקטעים רלוונטיים
 תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

לפרטים והרשמה:
 JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3983554

חבצע מיוחד
 לאיז' הקודש:
 35% הנחה
 לשנה
 הראשונה

JEM

לחיות עם הרבי
- סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף
 בכל שעות היממה

בית

"יאמר נא ישראל"

// מאמר "הודו לה" – שבת פרשת וארא תשכ"ב

מה "אומרים" ישראל, וכיצד זה פועל "כי לעולם חסדו"? מדוע ה'אור' שבמצוות מדרבנן מוכרח להיות נעלה יותר? וכיצד זה שייך במיוחד לראש חודש? – עניינם של המצוות מדרבנן והרמז לכך בפסוקי ה"הלל"

— א —

"הודו לה" – מצוות מדאורייתא;

"יאמר נא ישראל" – מצוות מדרבנן

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו (וחזור וכופל בג' הפסוקים שלאחרי זה): **יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו, יאמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו, יאמרו נא ראי ה' כי לעולם חסדו.**

ומבאר בזה במאמר של רבנו הזקן¹, דמה שכתוב "הודו לה' כי טוב" קאי על התורה, דאין טוב אלא אור, כמו שכתוב "וירא אלקים את האור כי טוב"², ו"אין טוב אלא תורה"³, שנאמר⁴ "ותורה אור".

וכללות ענין הודאות הללו על המצוות הוא מפני הטעם שפסוקים בכל אחד מהם "כי לעולם חסדו".

פירוש: כדי שיהיה נמשך לעולם חסדו ה', כמו שכתוב⁵ "כי אמתית עולם חסד בנה".

אמנם, כיון שבתורה ישנם תרי"ג מצוות דאורייתא, ונוסף לזה ישנם גם ז' מצוות דרבנן שתקנו חכמי ישראל –

הנה מה שכתוב: **"הודו לה' כי טוב"** (שנזכר ה' לבדו, ולא ישראל), קאי על תרי"ג מצוות דאורייתא שנאמרו לו למשה,

ומה שכתוב **"יאמר נא ישראל"**, קאי על ז' מצוות דרבנן, הינו, שגם כנסת ישראל "יאמר" להמשיך המשכות אור אין סוף על ידי ז' מצוות דרבנן שהוסיפו חכמי ישראל.

[ומה שנאמר **"יאמר נא ישראל"**, **"יאמרו נא בית אהרן"**, **"יאמרו נא ראי ה'"**, הרי זה לפי שכללות

העבודה ד'ישראל נחלקת לג' הסוגים שבבני ישראל: כהנים לויים וישראלים].

וכללות ענין הז' מצוות דרבנן שהוסיפו חכמי ישראל הוא כדי שיהיה "לעולם חסדו" (כפי שממשיך ומסים בכל ג' הפסוקים הנ"ל "כי לעולם חסדו"), הינו, שיהיה חסד ה' העליון מאיר גם למטה מטה באישון לילה כו'.

והענין בזה:

שז' מצוות דרבנן נתוספו בזמן בית שני שתקנו חכמי ישראל בראותם שאין גלוי אלקות בכנסת ישראל כל כך על ידי המצוות דאורייתא, מפני הנפילה שנפלו ממדרגתם, ולא יוכלו להאיר האור בכלי בתורה ומצוות, לזאת הוסיפו מצוות דרבנן לפי העת והזמן,

כמו מצות גר חנכה בימי חשמונאי, שמצד החשך שהיה בזמן מלחמת היוונים, הנה כאשר היה נצחון החשמונאים תקנו מצות גר חנכה. ומגלה בימי מרדכי, מצד החשך דגזרת אחשורוש והמן כו'. ונטילת ידים תקן שלמה, שגם ענין זה היה מצד ההעלם וההסתתר שהיה אז (עד כאן תקן המאמר).

— ב —

ראש חודש – המשכת קדושה בימות החול

ויש לקשר ענין זה עם ראש חודש, שבו אומרים פסוקים הנ"ל ("הודו לה" גו' "יאמר נא ישראל" וגו') באמירת הלל, שגם היא מצוה דרבנן.

והענין בזה:

כידוע שענינו של ראש חודש הוא המשכת אור הקדושה גם בימות החול, שהרי כשחל ראש חודש בימות החול הרי הוא מתר בעשית מלאכה.

ואף על פי כן אומרים בו הלל, מלשון "בהלו

1. תהלים קים, א-ד.

2. מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' לה ואילך.

3. בראשית א, ד.

4. אבות פרק ו משנה ג.

5. משלי ו, כג.

6. תהלים פט, ג.

נר⁷, שהוא ענין של המשכת וגלוי אור, הינו, שמשך האור גם בימות החול ובעובדין דחל [=מעשי חלין].

וזהו גם כללות ענין ז' מצוות דרבנן שהוסיפו חכמי ישראל, הינו, שפעלו בענינים שמצד עצמם אינם מצוה וקדשה, עניני חל, שגם הם יהיו עניני מצוה וקדשה.

— ג —

כדי להמשיך קדושה בענייני החול צריך אור נעלה יותר

והנה כללות האור שנמשך על ידי ז' מצוות דרבנן שענינם המשכת הקדשה בעניני חול, הוא אור נעלה יותר מאשר האור שנמשך על ידי תרי"ג מצוות דאורייתא.

ומצד גדל מעלת האור ביכלתו להיות נמשך ולהאיר למטה יותר גם בעניני חול. והינו, שפדי לפעל ולהאיר למטה יותר גם בעניני חול, לא מספיק המשכת האור שעל ידי תרי"ג מצוות דאורייתא, אלא צריך להיות המשכת אור נעלה יותר שנמשך על ידי ז' מצוות דרבנן.

ועל דרך המבאר בענין מצות נר חנכה:

שאף שתקנוה חכמים לזכר הנס שהיה בנרות המקדש, מכל מקום, יש חלוק בין מצות נר חנכה שמדרבנן למצות הדלקת הנרות במקדש שהיא מן התורה.

דהנה, מצות הדלקת נרות המקדש היתה (לא בעזרת נשים, ולא בעזרת ישראל, אלא) בהיכל פנימה דוקא, מה שאין כן מצות נר חנכה היא "על פתח ביתו מבחוץ" דוקא, כיון שענינה הוא להאיר את החוץ.

ועד שהפעלה דנר חנכה היא להיות "כליא רגלא דתרמודאי"⁸, ד"תרמודאי" קאי על הקלפות שמורדים במלכות שמים, כדאיתא בספרי קבלה⁹ שתרמודאותיות מורדת.

ובענין זה היא הפעלה דנרות חנכה שיהיה "כליא רגלא דתרמודאי", הינו, לבטל ולכלות את ענין המרידה במלכות שמים.

ומזה מובן מעלת האור דנרות חנכה לגבי האור דנרות המקדש, שהרי האור דנרות המקדש שהיה

בימי שלמה (עליו נאמר "הוא יבנה הבית לשמי"¹⁰) לא פעל שלילת מציאות המרידה דתרמודאי, וכדי שיהיה "כליא רגלא דתרמודאי" צריך להיות גלוי אור נעלה יותר על ידי נרות חנכה.

ומזה מובן גם בנוגע לכללות ז' מצוות דרבנן, שענינם הוא המשכת אור הקדשה גם בעניני חול, שבשביל זה צריך להיות גלוי אור נעלה יותר מאשר גלוי האור שנמשך על ידי תרי"ג מצוות דאורייתא.

— ד —

באמצעות "בכל דרכיך דעהו" ממשיכים אור נעלה יותר

ויש להוסיף:

שמעלת ז' מצוות דרבנן בהמשכת אור הקדשה בעניני חול על ידי גלוי אור נעלה יותר, ישנה גם בעבודה בעניני הרשות באפן ש"בכל דרכיך דעהו"¹¹, ויתרה מזה: באפן נעלה יותר.

כי, ז' מצוות דרבנן, אף שמלכתחלה היו עניני חול, הרי על ידי תקנת חכמים נעשו ענין של מצוה וקדשה; מה שאין כן בהענין ד"בכל דרכיך דעהו", הרי "כל דרכיך" לא נעשים ענין של מצוה, אלא נשארים עניני הרשות, מאכלו ומשקהו וכו' (כל העשרה דברים שבהם החכם נזר ומבדל משאר העם). ואף על פי כן נעשה בהם ועל ידם הענין ד"דעהו".

ומזה מובן שעל ידי העבודה ד"בכל דרכיך דעהו" ממשיכים אור נעלה יותר מהאור שנמשך על ידי קיום המצוות, כולל גם ז' מצוות דרבנן.

— ה —

שתי דרגות ב"חסדו"

ועל פי האמור לעיל שעל ידי ז' מצוות דרבנן שהוסיפו חכמי ישראל נמשך אור נעלה יותר מהאור שנמשך על ידי תרי"ג מצוות דאורייתא, יש לומר בדרך אפשר בפרוש סיום הפתוב ("אמר נא ישראל) כי לעולם חסדו":

שהחדוש וההוספה בזה הוא לא רק בהמשכת האור לעולם להאיר למטה יותר ("כי לעולם חסדו"),

אלא גם במעלת האור, שזהו ענין "חסדו", חסדו

7. איוב כט, ג.

8. שבת כא, ב.

9. עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א). קהלת-יעקב ערך תרמוד.

10. מלכים א' ה, יט ועוד.

11. משלי ג, ו.

יום שישי

א כסלו, ראש חודש

שחרית

- יש להשתדל במיוחד להתפלל שחרית במניין, כדי לומר הלל עם הציבור.¹ ומי שמאחר לתפילה בציבור, לא יאמר את ההלל עם הציבור אלא לפי סדר התפילה.²
- באמירת ההלל, גם היחיד מברך בעצמו את ברכות ההלל ("לקרוא את ההלל" ו"מלך מהולל בתשבחות"). ובתפילה בציבור, יזדוז לברך בחשאי קודם ברכת החזן.³
- אם שומע באמצע אמירת הלל של ראש חודש, קדיש וכדומה, ההיתר להפסיק ולענות הוא רק לאותם דברים שמותר להפסיק עבורם באמצע ברכות קריאת שמע.⁴
- אחרי אמירת "אשרי" "ובא לציון" והחזרת ספר התורה לארון הקודש, חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבינו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" "והיה כי יביאך" ושש זכירות (ואת השיעורים היומיים לומדים אחרי סיום כל התפילה).⁵ אחר כך חולצים את התפילין ומתפללים מוסף.
- הרבי נהג להתפלל מוסף בלי להלביש בחזרה את הזרוע בשרוול אחרי חליצת התפילין.
- החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול. כיוון שיש הפסקה ארוכה בין הכנסת ספר התורה לארון לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף, החזן צריך לומר מזמור תהלים כלשהו לפני אמירת הקדיש,⁶ ולפחות את סיומו לומר בקול.⁷

יעלה ויבוא

- מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה היום:
- אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני

- חוקין", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה".⁸
- ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.
- ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".
- ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחוזר לברכת רצה משלים ואומר "[ברוך אתה ה'] למדני חוקין", ואז חוזר לברכת רצה.
- ואם נזכר אחרי שאמר את "יהיו לרצון" השני בסיום תפילת שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "ה' שפתיי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.
- ו[בשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר.⁹
- ו[במנחה] אם נזכר בתפילת ערבית - אינו מתפלל פעמיים תפילת ערבית של שבת.¹⁰

מנהגי ראש חודש

- כשראש חודש חל בערב שבת - לא מסתפרים, אבל כן קוצצים ציפורניים.¹¹
- מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק עם פירוש רש"י ופירושים נוספים מפרק התהלים האישי המתאים לגיל (לדוגמה, מי שהוא בן שלוש עשרה - פרק יד). אם יש בפרק יותר משנים עשר פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש יותר משלושה עשר), מחלקים את הפרק ולומדים בכל ראש חודש כמה פסוקים כך שבמהלך השנה ילמדו את הפרק כולו. ואם יש פחות פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את הפרק.¹²

חודש כסלו

- הרבי קרא לנצל את חודש כסלו להפצת שיטת חסידות חב"ד¹³, והציע¹⁴ שבמשך החודש יערכו התוועדויות חסידיות בכל מקום, גם לנשים ולילדים, שבהן יאמרו דברי תורה ויעודדו להוסיף בלימוד התורה ובהפצת

8. ריטב"א תענית ג,ב ד"ה ושמעתי: כף-החיים סי' קיד ס"ק כח. לוח כולל-חב"ד ליל א' דחומ"ס.
9. שו"ע אדמו"ר סי' קכו ס"ג.
10. ראה שו"ע אדמו"ר חזקן סי' קח סעיף יז (ולוח כולל חב"ד בדרי"ח חשוון), שם סי' קז ס"א.
11. קיצור הלכות משו"ע אדה"צ, מילואים (א) לסי' רס-רסב.
12. ספר המנהגים עמ' 36.
13. אגרות-קודש ח"ה עמ' כט-ל.
14. ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

1. רמ"א תכבב. שו"ע אדמו"ר ז"ה תפחג.
2. המזכיר הרה"ח ר"ל גורון בשם הרבי בשם אדמו"ר הרי"צ בשם אדמו"ר הרשב"ב. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח.
3. ספר-המנהגים עמ' 36. שיחות-קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322.
4. 'התקשרות' גיליון תמא. וש"נ.
5. ספר-המנהגים עמ' 36.
6. ספר-המנהגים (ליקוט) ח"ב עמ' שטז. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רג.
7. ע"פ קצות השולחן סי' טז בבדי השולחן ס"ק, ספר המנהגים עמ' 6.

א כסלו

תרנ"ח

נולד הרב החסיד ר' שמריהו גוראריה (הרש"ג),
חתנו של אדמו"ר הרי"צ וגיסו של הרבי. אביו
היה הנגיד הרב החסיד ר' מנחם מענדל גוראריה,
מחשובי חסידיו של אדמו"ר הרש"ב.

תשל"ח

הרבי שב לביתו, לראשונה מאז האירוע הלבבי
שהתרחש בשמיני עצרת. היה זה סימן לכך
שהרבי שב לאיתנו.

תשמ"ח

נערך לראשונה כינוס השלוחים העולמי.

הרבי חילק לכל השלוחים והשלוחות חוברת
מיוחדת: "קונטרס ראש חודש כסלו - תשמ"ח",
שהכילה את המאמר "ושבתי בשלום" משנת
תשל"ח, יחד עם שטר של דולר לצדקה.

תשמ"ט

הרבי הורה שבכל יום בחודש כסלו ילמדו
מתורתם של כל רבותינו נשיאנו.

ב כסלו

תשמ"ח

בהתאם לצו בית המשפט, הוחזרו למקומם

בספריית ליובאוויטש ספרי רבותינו נשיאנו
וכתביהם. באותו יום נסע הרבי לאוהל בשעה
שתיים אחר הצהריים, והורה לשלוח אליו כמה
מהספרים אם הם יגיעו בזמן שהוא שוהה באוהל.
הספרים אכן הגיעו לספרייה בשעה שלוש,
ונשלחו לרבי שלושה ספרים. הרבי בחר מתוכם
את הספר "דרך אמונה", שחיבר המקובל רבינו
מאיר בן גבאי, והורה להכין אותו לדפוס בזריזות,
להוסיף מראי מקומות ולמכור אותו במחיר
של דולר אחד. הספר יצא לאור בתוך יומיים,
ובהתוועדות בשבת הרבי ביאר קטע מתוכו.

ג כסלו

תרפ"ט

קישורי התנאים (הסכמת הצדדים לקיום
החתונה) של הרבי עם הרבנית חיה מושקא - בתו
של אדמו"ר הרי"צ - נערכו בריגה שבלטביה.

ה כסלו

תקס"ד

חתונתו של אדמו"ר הצמח צדק עם הרבנית
חיה מושקא, בת דודו - אדמו"ר האמצעי, בהיותו
בן ארבע עשרה.

אדמו"ר הזקן העלה את הצעת השידוך הזו
בפני בנו, אדמו"ר האמצעי, כשש שנים קודם לכן.

יום רביעי

1 כסלו

- היום בלילה (בלילה שבין רביעי לחמישי)
מתחיל זמן קידוש לבנה למנהגנו¹⁷.

יום המשי

2 כסלו

- החל מתפילת ערבית הערב, מי שמסתפק האם
אמר "ותן טל ומטר לברכה" - אינו חוזר¹⁸.

היהדות והמעיינות חוצה.

- כמו כן עורר הרבי שבכל יום בחודש כסלו ילמד
כל אחד עניין מתורתם של כל אחד מרבותינו
נשיאנו, וגם ישפיע על אחרים לעשות כך¹⁵ (כבר
יצא לאור ליקוט מותאם להצעה זו, בשם "ליקוט
רבותינו נשיאנו, מחולק לימי חודש כסלו").
- מענה הרבי לגבי קביעת מועד לטיפול רפואי:
באופן כללי חודש כסלו הוא "מוצלח יותר"
מהחודשים הסמוכים לו¹⁶.

17. ראה 'התקשרות' גיליון תנ"ד.

18. שו"ע אדמו"ר סי' קיד סי', קצות השולחן סי' כא סי"א.

15. ספר-השיחות תשמ"ט שם.

16. לקוטי-שיחות כרך כ ס"ע 569.

פרשת תולדות

לאחוז בעקב היצר הרע

הנפש האלוקית והיצר הטוב, ועל כך אומרת התורה: "וידו אווזת בעקב עשיו" - ללמד אותנו שירידת הנפש האלוקית ממקומה בעולמות העליונים למטה לעולם הזה ולחיים בגוף הגשמי, יש לה תכלית ומטרה, לתקן את הגוף ואת הנפש הבהמית.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ה, עמוד 416)

וַיֵּצֵא הָרָאשׁוֹן אֶרְמוֹנֵי כְּלוֹ כְּאֶדְרֵת שֶׁעַר, וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֶשׂו. וְאַחֲרָיו כֵּן יֵצֵא אַחֲיוֹ וַיְדוּ אַחֲזוֹת בְּעֵקֶב עֶשׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, וַיִּצְחָק כֵּן שְׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אִתֶּם
(בראשית, פרק כה, פסוקים כה-כו)

עשיו מסמל את הנפש הבהמית והיצר הרע. עשיו יצא ראשון, וכמו כן באדם - היצר הרע נכנס באדם לפני היצר הטוב. יעקב מסמל את

מאה שערים וגם ברכה

שערים", זה מגיע לו. כאשר יהודי מקיים את ציווי הקדוש ברוך הוא, "שש שנים תזרע שדך", על אף שהשנה הייתה קשה והארץ הייתה קשה - מגיע לו על כך שכר שימצא "מאה שערים". **ובנוסף לכך** מגיעה גם ברכה מיוחדת, "ויברכהו השם". שחץ מאותם "מאה שערים" שמקבל מצד עבודתו ויגיעתו, הוא זוכה לקבל תוספת ברכה ללא שיעור לגבי מה שמגיע לו מצד עבודתו.

(הרבי - תורת מנחם, תשמ"ה, חלק א, עמוד 976)

וַיִּזְרַע יַצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיֵּמְצֵא בְּשָׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים, וַיְבָרְכֵהוּ ה' (פרק כו, פסוק יב) בָּאָרֶץ הַהִוא, בְּשָׁנָה הַהִוא. שְׁנֵיהֶם לְמַה? לומר, שֶׁהָאָרֶץ קָשָׁה וְהַשָּׁנָה קָשָׁה (רש"י)

לכאורה, הפסוק צריך היה לומר כך: "ויזרע יצחק בארץ ההיא בשנה ההיא, ויברכהו השם - וימצא מאה שערים". הרי ברכת השם היא הייתה הסיבה לכך שיצחק זכה לשפע של פי מאה מהמצופה.

ההסבר לכך הוא: זה שיצחק מצא "מאה

פרשת ויצא

לשמור על הראש

אלא שכאן הורה לנו יעקב אבינו דרך בעבודת הבורא: בשעה שהולכים "לחרן", כשיוצאים לעולם הגדול, ויודעים ששם ישנו "לבן הארמי", היצר הרע הערמומי שמבקש לפתות ולהסית מדרך השם - בראש ובראשונה על האדם להבטיח שהראש שלו יהיה מוגן ולא ייפגע. את המאמצים והעבודה יש להשקיע רק בעזרת הידיים והמעשים, אבל את הראש צריך לשמור פנוי לדברים שבקדושה וליראת שמיים.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 61)

וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם וַיִּלֶּךְ שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמִּקּוֹם וַיִּשֶׂם מֵרָאשָׁתּוֹ, וַיִּשְׁכַּב בְּמִקּוֹם הַהִוא (פרק כז, פסוק יא)

עֲשֵׂאֵן מִמֶּיז מְרֻב סָבִיב לְרֹאשׁוֹ, שְׂוִירָא מִפְּנֵי חַיִּית רְעוּת (רש"י)

מדוע הקיף יעקב באבנים רק את ראשו ולא את שאר איבריו? ממה נפשך: אם הוא חשש מחיות רעות, היה עליו לדאוג להגן על כל גופו; ואם בטח בקדוש ברוך הוא שיציל אותו, ולכן לא הקיף את גופו באבנים, מדוע את הראש הוא כן הקיף?

שלושים וארבע שנים ללא שינה

בחייו של יעקב. ובאמת יעקב לא ישן, לא בארבע עשרה השנים שבהן למד תורה בבית עבר, וגם לא בעשרים השנים שעשה בבית לבן.

ויש לכך סימן יפה בתהלים, שכתוב "בידך אפקיד רוחי". יעקב ישן ("אפקיד רוחי") "בידך" - בין ארבע עשרה (יד) השנים אצל עבר, לבין עשרים (ך) השנים בבית לבן.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד שלב)

"וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא" - רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כָּאֵן שָׁכַב, אֲבָל כָּל אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁהָיָה טָמֵן בְּבֵית עֵבֶר לֹא שָׁכַב. וְרַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: כָּאֵן שָׁכַב, אֲבָל כָּל עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁעָמַד בְּבֵיתוֹ שֶׁל לֵבָן לֹא שָׁכַב.

וַמָּה הָיָה אוֹמֵר? . . רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָן אָמַר: כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים הָיָה אוֹמֵר

(בראשית רבה, סח, יא)

אין כאן מחלוקת בין רבי יהודה ורבי נחמיה, אלא שכל אחד מהם מדבר על תקופה אחרת

הראש בתהלים

ללמדך: גם כשאדם עוסק בפרנסתו ובמלאכתו, ראשו צריך להיות עסוק בדברי תורה: לקרוא פרק תהלים, משניות, תנא וכיוצא באלה.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ג, עמוד 792)

וַמָּה הָיָה אוֹמֵר? . . רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָן אָמַר: כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים הָיָה אוֹמֵר

(בראשית רבה, סח, יא)

מה היה אומר יעקב בכל אותם לילות שבהם לא ישן? אומרים לנו חז"ל: "כל ספר תהלים היה אומר".

ה' ניצב על העניו

ראשי התיבות של הפסוק "והנה השם ניצב עליו" (מהסוף להתחלה) הם "עניו".

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, כרך ה, דף תתנ)

וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵי אֲבֹתָם אֲבִירָא וְאֱ-לֹהֵי יִצְחָק

(פרק כח, פסוק יג)

התורה רומזת לנו כאן שהדרך לזכות לנוכחותו של הקדוש ברוך הוא, היא הענווה וההתבטלות:

להתרומם מההרגלים

כמו שנאמר בישעיהו: "אם תשיב משבת רגלך . והאכלתיך נחלת יעקב אביך". לומר לנו: אם תגביה ותתרומם מעל לרגילותך, תזכה למה שזכה לו יעקב, שעליו נאמר "ויישא יעקב רגליו".

(הבעל שם טוב - כתר שם טוב, סימן נז)

וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו, וַיִּלָּךְ אֶרֶצָה בְּנֵי קָדִם

(א)

התורה מלמדת אותנו כאן יסוד בעבודת השם: "ויישא יעקב רגליו" - יעקב נשא והגביה את ההרגלים שלו מענייני העולם והתעלה לעניינים רוחניים. ועל עבודה כזו זוכים בשכר מופלא,

<<< המשך מעמוד 17

"יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו" הוא למעלה יותר מבחינת חסדו שנמשך על ידי תרי"ג מצוות דאורייתא (שעל זה נאמר "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו").

דיקא [חסד שלו, של הקב"ה בכבודו ובעצמו], חסד שלמעלה מהשתלשלות.

הינו, שבחינת "חסדו" שנמשך על ידי ז' מצוות דרבנן שהוסיפו חכמי ישראל (שעל זה נאמר

בְּאֶדְרֵת שַׁעַר וּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֲשׂוּ: וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן
אֲדָמוֹנִי כָּלֹּ פְּאֶדְרֵת שַׁעַר וּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֲשׂוּ:
וַנִּפְקֵךְ קִדְמָאָה סְמוּךְ כְּלָה כְּגָלִים (נ"א כְּכָלֹ)
דְּשַׁעַר וּקְרוּ שְׁמָה עֲשׂוּ: כו וַאֲחֵרֵיכֵן יֵצֵא אָחִיו
וַיְדוּ אֲחוֹת בְּעֶקֶב עֲשׂוּ וּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק
בְּנִשְׁשִׁים שָׁנָה בְּלֵדֶת אֹתָם: וַאֲחֵרֵיכֵן יֵצֵא
אָחִיו וַיְדוּ אֲחוֹת בְּעֶקֶב עֲשׂוּ וּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיִּצְחָק בְּנִשְׁשִׁים שָׁנָה בְּלֵדֶת אֹתָם: וַיִּכְתֹּר בֶּן נֶפֶק
אֲחוּהִי וַיְדֵה אֲחִידָא בְּעֶקֶבא דְּעֲשׂוּ וּקְרָא שְׁמָה
יַעֲקֹב וַיִּצְחָק בֶּר שְׁתֵּי שְׁנִין כֹּד יִלְדֵת יְתָהוֹן:
כז וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוּ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ
שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהֻלִּים: וַיִּגְדְּלוּ
הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוּ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהֻלִּים: וַרְבִּי עוֹלְמָנָא וְהוּהָ עֲשׂוּ
גִבֹּר נַחֲשִׁירָדָן גִּבֹּר נֶפֶק לְחֻקְלָא וַיַּעֲקֹב גִּבֹּר שְׁלִים
מְשֻׁמֵּשׁ בֵּית אוֹלְפָנָא: כח וַיֵּאָהֱב יִצְחָק אֶת־עֲשׂוּ
כִּי־צִיד בְּפוֹ וַרְבֵּקָה אֲהֵבֵת אֶת־יַעֲקֹב: וַיֵּאָהֱב
יִצְחָק אֶת־עֲשׂוּ כִּי־צִיד בְּפוֹ וַרְבֵּקָה אֲהֵבֵת אֶת־
יַעֲקֹב: וַרְחֵם יִצְחָק יֵת עֲשׂוּ אַרְי מַצִּידָה הוּהָ
אָכִיל וַרְבֵּקָה רְחִימֵת יֵת יַעֲקֹב: כט וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב
נֹזֵד וַיָּבֵא עֲשׂוּ מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף: וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב
נֹזֵד וַיָּבֵא עֲשׂוּ מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף: וַיִּבְשִׁיל יַעֲקֹב
תַּבְּשִׁילָא וְאַתָּא (נ"י וְעַל) עֲשׂוּ מִן חֻקְלָא וְהוּא
מְשֻׁלָּה: ל וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא
מִן־הָאֵדָם הָאֵדָם הַזֶּה כִּי עֵיף אֲנִי עַל־כֵּן
קָרָא־שְׁמוֹ אֲדָוָם: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי
נָא מִן־הָאֵדָם הָאֵדָם הַזֶּה כִּי עֵיף אֲנִי עַל־כֵּן
קָרָא־שְׁמוֹ אֲדָוָם: וַאֲמַר עֲשׂוּ לִיעֲקֹב אֲטַעֲמֵנִי כֶּעַן
מִן סְמוּקָא סְמוּקָא הָדִין אַרְי מְשֻׁלָּה אָנָּה עַל כֵּן
קָרָא שְׁמָה אֲדָוָם: לא וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכָרָה כְּיוֹם
אֶת־בְּכֹרְתִי לִי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכָרָה כְּיוֹם אֶת־
בְּכֹרְתִי לִי: וַאֲמַר יַעֲקֹב זָבִין כְּיוֹם דִּלְהֵן יֵת
בְּכֹרְתִי לִי: לב וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ

יֵשׁ וְאַלְהָ תוֹלְדֵת יִצְחָק בֶּן־אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם
הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וְאַלְהָ תוֹלְדֵת יִצְחָק בֶּן־
אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וְאַלְהֵן תוֹלְדֵת
יִצְחָק בֶּר אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם אוֹלִיד יֵת יִצְחָק:
כ וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־
רַבְקָה בַּת־תּוֹאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדָן אֲרָם אֲחוֹת
לְבֶן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים
שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רַבְקָה בַּת־תּוֹאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדָן
אֲרָם אֲחוֹת לְבֶן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: וְהוּהָ יִצְחָק
בֶּר אַרְבָּעִין שְׁנִין כֹּד נָסִיב יֵת רַבְקָה בַּת תּוֹאֵל
אֲרָמָא מִפְּדָן אֲרָם אֲחֻמָּה דְּלָבֶן אֲרָמָא לָהּ
לְאִנְתּוֹ: כא וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עָקְרָה הוּא וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרֶה רַבְקָה
אִשְׁתּוֹ: וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עָקְרָה הוּא וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרֶה רַבְקָה אִשְׁתּוֹ:
וַצִּלִּי יִצְחָק קֹדֶם יי לְקַבֵּל אֶת־מֶתָה אַרְי עָקְרָה הִיא
וְקַבֵּל צִלְתָּה יי וַעֲדִיאֵת רַבְקָה אֶת־מֶתָה:
כב וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה
זֶה אֲנִי וַתִּלְךְ לְדֹרֶשׁ אֶת־יְהוָה: וַיִּתְרַצְצוּ
הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶה אֲנִי
וַתִּלְךְ לְדֹרֶשׁ אֶת־יְהוָה: וַדַּחֲקִין בְּנֵיָא בְּמַעֲהָ
וְאַמְרֵת אִם כֵּן לָמָּה דָּנָן אָנָּה וְאַזְלֵת לְמַתְבַּע
אוֹלְפָן מִן קֹדֶם יי: כג וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי
כְּתִיב גִּיִּים קָרִי גוֹיִם בְּכַמְנָךְ וּשְׁנֵי לְאִמּוֹת
מִמַּעֲנֶךְ יִפְרְרוּ וְלֹאֵם מְלֹאֵם יֵאֱמָר וְרַב יַעֲבֹד
צָעִיר: וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּכַמְנָךְ וּשְׁנֵי
לְאִמּוֹת מִמַּעֲנֶךְ יִפְרְרוּ וְלֹאֵם מְלֹאֵם יֵאֱמָר וְרַב
יַעֲבֹד צָעִיר: וַאֲמַר יי לָהּ תְּרִין עַמֻּמִּין בְּמַעֲזִכִּי
וַתִּתֵּן מִלְּפֹנֶן מַמַּעֲזִכִּי יִתְפָּרֶשֶׁן וּמִלְכּוֹ מִמְּלִכּוֹ
יִתְקַן וְרַבָּא יִשְׁתַּעֲבִיד לְעִידָא: כד וַיִּמְלְאוּ יְמֵיהָ
לְלֵדֶת וְהָיָה תוֹמָם בְּכַמְנָהּ: וַיִּמְלְאוּ יְמֵיהָ לְלֵדֶת
וְהָיָה תוֹמָם בְּכַמְנָהּ: וּשְׁלִימוֹ יוֹמָהּ לְמִילָדָה וְהָא
תִּיּוּמִין בְּמַעֲהָ: כה וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כָּלֹּ

לָמוֹת וּלְמַהֲיָה לִי בְכֹרְהָ: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ הִנֵּה אֲנֹכִי
הוֹלֵךְ לָמוֹת וּלְמַהֲיָה לִי בְכֹרְהָ: וַאֲמַר עֲשׂוּ הָא
אֲנִי אֶזֶל לְמִמֶּת וּלְמָה דָּנָן לִי בְכֹרוֹתָא: ה' וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב הַשְׁבֵּעָה לִּי כִּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמָּכֶר
אֶת־בְּכֹרְתוֹ לַיעֲקֹב: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבֵּעָה לִּי
כִּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמָּכֶר אֶת־בְּכֹרְתוֹ לַיעֲקֹב: וַאֲמַר
יַעֲקֹב קִיָּם לִי כִּיּוֹם דִּלְחָן וְקִיָּים לֵה וְזִבְיָן יֵת
בְּכֹרוֹתֶיהָ לַיעֲקֹב: ה' וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וַיְגִיד
עַדְשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּי וַיִּקֶּם וַיִּלָּךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ
אֶת־הַבְּכֹרָה: וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וַיְגִיד עַדְשִׁים
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּי וַיִּקֶּם וַיִּלָּךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ אֶת־הַבְּכֹרָה:
וַיַּעֲקֹב יָהֵב לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וַתְּבָשִׁיל דְּטְלוֹפְחִין וַאֲכַל
וַיִּשְׁתִּי וַקֶּם וַאֲזַל וְשָׁט עֲשׂוֹ יֵת בְּכֹרוֹתָא: פ א וַיְהִי
רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכָּד הָרָעַב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה
בִּימֵי אַבְרָהָם וַיִּלָּךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־
פְּלִשְׁתִּים גִּרְרָה: וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכָּד הָרָעַב
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיִּלָּךְ יִצְחָק
אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גִּרְרָה: וַהֲוָה כַּפְנָא
בְּאַרְעָא בֵּר מַכְפָּנָא קַדְמָאָה דִּי הָוָה בִּיּוֹמֵי
אַבְרָהָם וַאֲזַל יִצְחָק לֹת אֲבִימֶלֶךְ מִלְכָּא
דְּפִלְשֶׁתַּי לְגִרְרָה: ב וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר
אֶל־יִתְרֵךְ מִצְרַיִמָּה שְׁכֵן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָמַר
אֵלָיִךְ: וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־יִתְרֵךְ מִצְרַיִמָּה
שְׁכֵן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיִךְ: וַאֲתַגְלִי לֵה יי וַאֲמַר
לֹא תַחֲזוֹת לְמִצְרַיִם שָׂרִי בְּאַרְעָא דִּי אִמַּר לָךְ:
ג גִּיּוֹר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאַהֲיָה עִמָּךְ וַאֲבָרְכְךָ כִּי־לָךְ
וּלְזֹרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצָה הָאֵל וְהַקְמַתִי
אֶת־הַשְׁבֵּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ:
ד גִּיּוֹר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאַהֲיָה עִמָּךְ וַאֲבָרְכְךָ כִּי־לָךְ
וּלְזֹרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצָה הָאֵל וְהַקְמַתִי
הַשְׁבֵּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ: דוֹר
בְּאַרְעָא הָדָא וַיְהִי מִימְרֵי בְּסַעֲדָךְ וַאֲבָרְכְךָ אֲרִי
לָךְ וּלְבָנְךָ אֶתֵּן יֵת כָּל אֲרַעְתָּא הָאֵלִין וְאַקֶּם יֵת
קִנְמָא דִּי קִימִית לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ: ה וְהִרְבִּיתִי

אֶת־זֹרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזֹרְעֶךָ אֵת
כָּל־הָאֲרָצָה הָאֵל וְהִתְפָּרְכוּ בְּזֹרְעֶךָ כָּל גִּיּוֹי
הָאָרֶץ: וְהִרְבִּיתִי אֶת־זֹרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
וְנָתַתִּי לְזֹרְעֶךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצָה הָאֵל וְהִתְפָּרְכוּ
בְּזֹרְעֶךָ כָּל גִּיּוֹי הָאָרֶץ: וְאַסְגִּי יֵת בְּנֶךָ סְגִיָּין
כְּכֹכְבֵי שָׁמַיָא וְאַתֵּן לְבָנְךָ יֵת כָּל אֲרַעְתָּא הָאֵלִין
וְיִתְפָּרְכוּ בְּדִיל בְּנֶךָ כָּל עַמִּי אֲרַעָא: ה עֲקֹב
אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמַרְתִּי
מִצְוֹתִי חֲקוֹתַי וְתוֹרֹתַי: עֲקֹב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם
בְּקֹלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתִי חֲקוֹתַי וְתוֹרֹתַי:
חֲלָף דִּי קָבִיל אַבְרָהָם בְּמִימְרֵי וַיִּטֵּר מִטְרַת
מִימְרֵי פְקוּדֵי קִנְמֵי וְאוֹרִיתִי:

שׁו וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בְּגִרְרָה: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בְּגִרְרָה: וַיִּתֵּב
יִצְחָק בְּגִרְרָה: וַיִּשְׁאֲלֹו אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ
וַיֹּאמֶר אַחֲתִי הִוא כִּי יֵרָא לְאִמֹר אִשְׁתִּי פִּן־
יִהְיֶה־נִּי אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־מִוֹכַת
מִרְאָה הִוא: וַיִּשְׁאֲלֹו אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר
אַחֲתִי הִוא כִּי יֵרָא לְאִמֹר אִשְׁתִּי פִּן־יִהְיֶה־נִּי אֲנָשֵׁי
הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־מִוֹכַת מִרְאָה הִוא: וַיִּשְׁאֲלֹו
אֲנָשֵׁי אַתְרָא (עַל עֵיסַק) לְאִתְתָּהּ וַאֲמַר אַחֲתִי הִיא
אַרִי דְחִיל לְמִימַר אַתְתִּי דְלִמָּא יִקְטַלְנִי אֲנָשֵׁי
אַתְרָא עַל רִבְקָה אֲרִי שְׁפִירַת חַיִּיו הִיא: ה וַיְהִי כִּי
אַרְבִּי־לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֹף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־
פְּלִשְׁתִּים בְּעֵד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וַהֲוָה יִצְחָק מִצָּחַק
אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיְהִי כִּי אַרְבִּי־לוֹ שָׁם הַיָּמִים
וַיִּשְׁקֹף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעֵד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא
וַהֲוָה יִצְחָק מִצָּחַק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַהֲוָה כַּד
סְגִיָּאוֹ לֵה תַפְּזָן יוֹמִיָא וְאַסְתְּכִי אֲבִימֶלֶךְ מִלְכָּא
דְּפִלְשֶׁתַּי מִן חֲרָכָא וְחִזָּא וְהָא יִצְחָק מַחֲיִיד עִם
רִבְקָה אַתְתָּה: ז וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר
אֵךְ הִנֵּה אֲשַׁתְּךָ הִוא וְאִיד אִמְרַת אַחֲתִי הִוא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אִמְרַתִּי פִּן־אִמּוֹת עָלֶיהָ:
וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אֵךְ הִנֵּה אֲשַׁתְּךָ הִוא
וְאִיד אִמְרַת אַחֲתִי הִוא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי

אִמְרָתִי פְּנֵי־אֲמוֹת עָלֶיהָ: וְקָרָא אֲבִימֶלֶךְ לִיצְחָק
וְאָמַר בְּרַם הֵא אֶתְמֶךְ הִיא וְאֶכְדִּין אֲמַרְתָּ אֶחְתִּי
הִיא וְאָמַר לָהּ יִצְחָק אָרִי אֲמַרִית דְּלָמָּא אִימוֹת
עָלָה: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
כְּמַעֲט שָׂכָב אַחֵר הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבַּאתָ
עָלֵינוּ אֲשָׁם: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
כְּמַעֲט שָׂכָב אַחֵר הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבַּאתָ עָלֵינוּ
אֲשָׁם: וְאָמַר אֲבִימֶלֶךְ מַה דָּא עֲבַדְתָּ לָנָא כְּדַעַר
פּוֹן שָׂכִיב דְּמִזְחֵד בַּעֲמָא עִם אֶתְתָּךְ וְאִי־תִיתָא
עֲלֵנָא חוּבָא: י' וַיֵּצֵא אֲבִימֶלֶךְ אֶת־פְּלִלְהֵעָם
לֵאמֹר הִנֵּנִי בְּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת:
וַיֵּצֵא אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הִנֵּנִי בְּאִישׁ
הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת: וּפְקִיד אֲבִימֶלֶךְ יֵת כָּל
עַמָּא לְמִימַר דִּינִזְזֹק בְּגִבְרָא הִדִּין וּבְאֶתְתָּהּ
אֶתְקַטְלָא יִתְקַטֵּל: י" וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְצָא חֲתוּא
וַיִּמְצָא בִשְׁנָה הַהִיא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ
יְהוָה: וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְצָא חֲתוּא וַיִּמְצָא בִשְׁנָה
הַהִיא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: וַיִּזְרַע יִצְחָק
בְּאַרְעָא הַהִיא וְאֶשְׁפַח בְּשֵׂתָא הִיא עַל חֵד מֵאָה
כַּד־שַׁעְרוּהָ וּבְרַכָּהּ י":

שלישי יג וַיִּגְדֵּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוּל וַיִּגְדֵּל עַד כִּי־גִדֵּל
מָאֹד: וַיִּגְדֵּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוּל וַיִּגְדֵּל עַד כִּי־גִדֵּל
מָאֹד: וּרְבָא גְבָרָא וְאֹזֶל (נ"י סג) וְרַבִּי עַד
דִּי רַבָּא לַחֲדָא: י" וַיְהִי־לּוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה
בָּקָר וַעֲבָדָה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים: וַיְהִי־לּוֹ
מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָּקָר וַעֲבָדָה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ
פְּלִשְׁתִּים: וְהָיָה לָהּ גִּיתִי עֲנָא וְגִיתִי תוֹרִין
וּפְלִחְנָא (נ"י וַעֲבֹדָה) סִגְיָא וְקִנְיָאֵי בֵּה
פְּלִשְׁתָּאִי: י" וּכְלִי־הַבָּאֵרֶת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי
אֲבֹי בִימֵי אֲבֹרָהָם אֲבִי סִתְמוֹם פְּלִשְׁתִּים
וּמִלְאוֹם עָפָר: וְכִלְי־הַבָּאֵרֶת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי
אֲבֹי בִימֵי אֲבֹרָהָם אֲבִי סִתְמוֹם פְּלִשְׁתִּים
וּמִלְאוֹם עָפָר: וְכָל בִּירִין דִּי חָפְרוּ עֲבָדֵי אֲבֹהֵי
בִיּוֹמֵי אֲבֹרָהָם אֲבֹהֵי טַמּוֹנִין פְּלִשְׁתָּאִי וּמִלְאוֹנִין

עָפָרָא: י" וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִפְנוֹ
כִּי־עַצְמָתָא מִמֶּנּוּ מָאֹד: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק
לֵךְ מֵעִפְנוֹ כִּי־עַצְמָתָא מִמֶּנּוּ מָאֹד: וְאָמַר אֲבִימֶלֶךְ
לִיצְחָק אֹזֶל מֵעִפְנָא אָרִי תִקְפַּתָּ מִנָּנָא לַחֲדָא:
י' וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיְחַן בְּנַחֲל־גֶרָר וַיִּשְׁבֶּ שָׁם:
וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיְחַן בְּנַחֲל־גֶרָר וַיִּשְׁבֶּ שָׁם: וְאֹזֶל
מִתְּמִן יִצְחָק וַיִּשְׂרָא בְּנַחֲלָא דְגֶרָר וַיִּתֵּב תְּמִן:
י" וַיִּשְׁבֶּ יִצְחָק וַיַּחֲפֹר אֶת־בְּאֵרֶת הַפְּיִים אֲשֶׁר
חָפְרוּ בִימֵי אֲבֹרָהָם אֲבִי וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים
אַחֲרֵי מוֹת אֲבֹרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת בְּשֵׁמוֹת
אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אֲבֹי: וַיִּשְׁבֶּ יִצְחָק וַיַּחֲפֹר אֶת־בְּאֵרֶת
הַפְּיִים אֲשֶׁר חָפְרוּ בִימֵי אֲבֹרָהָם אֲבִי וַיִּסְתְּמוּם
פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אֲבֹרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן
שְׁמוֹת בְּשֵׁמוֹת אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אֲבֹי: וְהָבָא יִצְחָק
וַחֲפֹר יֵת בִּירֵי דְמִיָּא דִּי חָפְרוּ בִיּוֹמֵי אֲבֹרָהָם
אֲבֹהֵי וַיִּטְמוֹנוּן פְּלִשְׁתָּאִי בְּתֵר דְּמִית אֲבֹרָהָם
וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמֵהֶן כְּשֵׁמֵהֶן דִּי תָהִי קָרִי לָהֶן
אֲבֹהֵי: י" וַיַּחֲפְרוּ עֲבָדֵי־יִצְחָק בְּנַחֲל וַיִּמְצְאוּ
שָׁם בָּאֵר מַיִם חַיִּים: וַיַּחֲפְרוּ עֲבָדֵי־יִצְחָק בְּנַחֲל
וַיִּמְצְאוּ־שָׁם בָּאֵר מַיִם חַיִּים: וַיַּחֲפְרוּ עֲבָדֵי יִצְחָק
בְּנַחֲלָא וְאֶשְׁכַּחוּ תְּמִן בִּירָא דְּמִיָּין נִבְעִין: כ' וַיִּרְיִבוּ
רַעִי גֶרָר עִם־רַעִי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַבָּאֵר עֶשֶׂק כִּי הִתְעַשְׁקוּ עִמּוֹ: וַיִּרְיִבוּ רַעִי
גֶרָר עִם־רַעִי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַבָּאֵר עֶשֶׂק כִּי הִתְעַשְׁקוּ עִמּוֹ: וַיִּצְוּ רַעֲוֵתָא
דְּגֶרָר עִם רַעֲוֵתָא דִּיצְחָק לְמִימַר דִּי לָנָא מִיָּא
וַיִּקְרָא שְׁמָא דְּבִירָא עֶסְקָא אָרִי אֶתְעַסְקִי עִמָּה:
כ" וַיַּחֲפְרוּ בָּאֵר אַחֲרֵת וַיִּרְיִבוּ גַם־עָלֶיהָ וַיִּקְרָא
שְׁמָהּ שְׁטִנָּה: וַיַּחֲפְרוּ בָּאֵר אַחֲרֵת וַיִּרְיִבוּ גַם־
עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁטִנָּה: וַיַּחֲפְרוּ בִירָא אַחֲרֵי
וַיִּצְוּ אִף עָלָה וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁטִנָּה: כ" וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם
וַיַּחֲפֹר בָּאֵר אַחֲרֵת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ
רַחְבּוֹת וַיֹּאמֶר כִּי עָתָה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפְרִינוּ
בְּאַרְצָא: וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בָּאֵר אַחֲרֵת וְלֹא רָבוּ

עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כי עתה הרחיב יהוה לנו ופרנו בארץ: ואסתלק מתמן וחרפר בירא אחרי ולא נצו עליה וקרא שמה רחבות ואמר ארי כען אפתי יי לנא וניפוש (נ"א ויפשנא) בארעא:

רבינו כג ויעל משם באר שבע: ויעל משם באר שבע: ואסתלק מתמן באר שבע: כה וירא אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל-תירא כִּי-אתך אנכי וברכתיו וחרבתי את-זרעך בעבור אברהם עבדי: וירא אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל-תירא כִּי-אתך אנכי וברכתיו וחרבתי את-זרעך בעבור אברהם עבדי: ואתגלי לה יי בליליא ההוא ואמר אנא אלהה דאברהם אבון לא תדחל ארי בסעדך מימרי ואברכנך ואסגי ית בנך בדיל אברהם עבדי: כה ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט-שם אהל ויכרו-שם עבדי-יצחק באר: ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט-שם אהל ויכרו-שם עבדי-יצחק באר: ויבנא תמן מדבחא וצלי בשמא דיי ופרס תמן משכנה וכרו תמן עבדי יצחק בירא: כו ואבימלך הלך אליו מגרר ואחות מרעהו ופיכל שר-צבאו: ואבימלך הלך אליו מגרר ואחות מרעהו ופיכל שר-צבאו: ואבימלך איל לותה מגרר וסיעת מרתמוהי ופיכל רב חילה: כז ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם: ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם: ואמר להון יצחק מה דין אתיתון לותי ואתון סניתון יתי ושלחתוני מלכותון: כח ויאמרו ראו ראינו כִּי-היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך ונברכתה ברית עמך: ויאמרו ראו ראינו כִּי-היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו

ובינך ונברכתה ברית עמך: ואמרו מחזא חזינא ארי הנה מימרא דיי בסעדך ואמרנא תתקנים כען מומתא דהנה בין אברהםא בינא ובינך ונגזר קים עמך: כט אסתעשה עמנו רעה כאשר לא נגענך וכאשר עשינו עמך רק-טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה: אסתעשה עמנו רעה כאשר לא נגענך וכאשר עשינו עמך רק-טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה: אם תעבד עמנא בישא כמא די לא אנזיקנך וכמא די עבדנא עמך לחוד טב ונשלחנך בשלם את כען בריכא דיי:

חמשי ל ויעש להם משתה ויאכלו וישתו: ויעש להם משתה ויאכלו וישתו: ועבד להון משתא ואכלו ושתאו: לא וישכימו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום: וישכימו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום: ואקדימו בצפרא וקיימו גבר לאחיהי ושלחנן יצחק ואילו מלותה בשלם: כה ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על-אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים: ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על-אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים: והנה ביומא ההוא ואתו עבדי יצחק וחויוא לה על עיסק בירא די חפרו ואמרו לה אשכנא מיא: לה ויקרא אתה שבעה על-כן שם-העיר באר שבע עד היום הזה: ויקרא אתה שבעה על-כן שם-העיר באר שבע עד היום הזה: וקרא יתה שבעה על בן שמא דקרתא בארא דשבע (נ"י באר שבע) עד יומא הדין: ס לה ויהי עשו בן-ארבעים שנה ויקח אשה את-יהודית בת-בארי החתי ואת-בשמת בת-אילן החתי: ויהי עשו בן-ארבעים שנה ויקח אשה את-יהודית בת-בארי החתי ואת-בשמת בת-אילן החתי: והנה עשו בר ארבעין שנין ונסיב אתתא ית

יהודית בת בארי חתאה וית בשמת בת אילון
 חתאה: ה ותהיין מרת רוח ליצחק ולרבקה:
 ותהיין מרת רוח ליצחק ולרבקה: והואה מסרבן
 ומרגזן על מימר יצחק ורבקה: ס ם ויהי פירקון
 יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא את־עשו ׀
 בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני:
 ויהי פירקון יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא
 את־עשו ׀ בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו
 הנני: והואה פד סיב יצחק וכהיא עינוהי מלמחזי
 ויקרא ית עשו ברה רבא ובאמר לה ברי ובאמר לה
 הא אנא: ד ויאמר הנה־נא וקנתי לא ידעתי
 יום מותי: ויאמר הנה־נא וקנתי לא ידעתי יום
 מותי: ובאמר הא כען סיבית לית אנא ידע יומא
 דאימות: ג ועתה שא־נא כל־יד תליך וקשתך
 וצא השדה וצודה לי כתיב צידה קרי ציד:
 ועתה שא־נא כל־יד תליך וקשתך וצא השדה
 וצודה לי ציד: וכען סב כען זינך סיפך וקשתך
 ופוק לחקלא וצוד לי צידא: ד ועשה־לי
 מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה
 בעבור תברכך נפשי במרם אמות: ועשה־לי
 מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה
 בעבור תברכך נפשי במרם אמות: ועביד לי
 תבשילין כמא דרחימית ואצל לי ואיכול בדיל
 די תברכך נפשי עד לא אימות: ה ורבקה
 שמעת בדבר יצחק אל־עשו בנו וילך עשו
 השדה לצוד ציד להביא: ורבקה שמעת בדבר
 יצחק אל־עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד
 להביא: ורבקה שמעת פד מליל יצחק לות עשו
 ברה ואזל עשו לחקלא למיצד צידא לא־תאה:
 ורבקה אמרה אלי־עקב בנה לאמר הנה
 שמעתי את־אביך מדבר אל־עשו אחיך
 לאמר: ורבקה אמרה אלי־עקב בנה לאמר הנה
 שמעתי את־אביך מדבר אל־עשו אחיך לאמר:
 ורבקה אמרת לות יעקב ברה למימר הא שמעית

מן אבוך ממלל עם עשו אחיך למימר: ה הביאה
 לי ציד ועשה־לי מטעמים ואכלה ואברככה
 לפני יהוה לפני מותי: הביאה לי ציד ועשה־לי
 מטעמים ואכלה ואברככה לפני יהוה לפני מותי:
 אתי לי צידא ועביד לי תבשילין ואיכול
 ואברכך קדם יי קדם מותי: ה ועתה בני שמע
 בקלי לאשר אני מצוה אתך: ועתה בני שמע
 בקלי לאשר אני מצוה אתך: וכען ברי קבל מני
 למא די אנא מפקד יתך: ט לך־נא אל־הצאן
 וקח־לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה
 אתם מטעמים לאביך כאשר אהב: לך־נא
 אל־הצאן וקח־לי משם שני גדיי עזים טבים
 ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב: אזיל
 כען לות ענא וסב לי מתמן תרין גדיי (בר) עזין
 טבן ואעבד יתהון תבשילין לאבוך כמא די
 רחס: ׀ והבאת לאביך ואכל בעבר אשר
 יברכך לפני מותו: והבאת לאביך ואכל בעבר
 אשר יברכך לפני מותו: ותיתי (נ״י ותצל)
 לאבוך ויכול בדיל דיברכך קדם מותה:
 ״ ויאמר יעקב אל־רבקה אמו הן עשו אחי
 איש שער ואנכי איש חלק: ויאמר יעקב
 אל־רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי
 איש חלק: ובאמר יעקב לרבקה אמה הא עשו
 אחי גבר שערן ואנא גבר שעיע: ד אולי ימשני
 אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי
 קללה ולא ברכה: אולי ימשני אבי והייתי
 בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה:
 מאים ימשני אבא ואהי בעינוהי כמתלעב ואהי
 מייתי (נ״י ואהי מייתי) עלי לוטין ולא ברבן:
 י ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אך שמע
 בקלי ולך קח־לי: ותאמר לו אמו עלי קללתך
 בני אך שמע בקלי ולך קח־לי: ובאמרת לה אמה
 עלי אתאמר בנבואה דלא ייתון לוטא עלך ברי
 ברם קבל מני ואזיל סב לי: ד וילך ויקח ויבא

לֵאמֹר וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מַטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אָהֵב אָבִיו:
וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹא לֵאמֹר וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מַטְעָמִים כַּאֲשֶׁר
אָהֵב אָבִיו: וְאִלּוּ וַיִּנָּסִיב וְאִתִּי לֵאמֹה וַעֲבַדַּת
אִמָּה תִּבְשִׁילִין כְּמָה דְרָחִם אֲבוּהִי: טו וַתִּקַּח
רַבָּקָה אֶת־בְּנֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגִּדְל' הַחֲמֹדֹת אֲשֶׁר
אָתָּה בְּבִית וַתִּלְבֹּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקְטָן:
וַתִּקַּח רַבָּקָה אֶת־בְּנֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגִּדְל' הַחֲמֹדֹת
אֲשֶׁר אָתָּה בְּבִית וַתִּלְבֹּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקְטָן:
וַיִּנָּסִיב רַבָּקָה יֵת לְבוּשִׁי עֶשָׂו בְּרָה רַבָּא דְכִיתָא
דִּי עֲמָה בְּבִיתָא וְאַלְבִּישַׁת יֵת יַעֲקֹב בְּרָה זַעֲיָדָא:
טז וְאֵת עֵרַת גִּדְיָי הָעֹזִים הַלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל
חֻלְקַת צֹואֲרָיו: וְאֵת עֵרַת גִּדְיָי הָעֹזִים הַלְבִּישָׁה
עַל־יָדָיו וְעַל חֻלְקַת צֹואֲרָיו: וְיֵת מִשְׁכֵּי גִדְיָי בִּר
עֲזִי אֲלַבִּישַׁת עַל יְדוּהִי וְעַל שְׁעִיעוֹת צוּרָה:
יז וַתִּתֵּן אֶת־הַמַּטְעָמִים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
עָשָׂתָה בֵּיד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַתִּתֵּן אֶת־הַמַּטְעָמִים
וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָה בֵּיד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַיִּהְיֶה
יֵת תִּבְשִׁילִיא וְיֵת לֶחֶמָא דִּי עֲבַדַּת בִּידָא דְיַעֲקֹב
בְּרָה: יח וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי
מִי אָתָּה בְּנִי: וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר
הֲנִנִּי מִי אָתָּה בְּנִי: וְעַל לֹת אֲבוּהִי וְאָמַר אָבָא
וְאָמַר הָא אָנָּה מִן אֶת בְּרִי: יט וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עֶשָׂו בְּכֹרֶךְ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם־נָא שָׁכֵה וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַּעֲבוּר
תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךְ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עֶשָׂו
בְּכֹרֶךְ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם־נָא שָׁכֵה
וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַּעֲבוּר תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךְ: וְאָמַר יַעֲקֹב
לְאֲבוּהִי אָנָּה עֶשָׂו בּוֹכֶרֶךְ עֲבַדִּית כְּמָה דִּי
מִלִּילָתָא עָמִי (נ"א לִי) קוּם כְּעַן אֶסְתַּחֵר וְאֶכּוּל
מִצִּידִי בְּדִיל דִּי תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךְ: כ וַיֹּאמֶר יַצְחָק
אֶל־בָּנָו מַה־זֶּה מַה־רַת לְמוֹצָא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי
הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִפְנֵי: וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־בָּנָו
מַה־זֶּה מַה־רַת לְמוֹצָא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לִפְנֵי: וְאָמַר יַצְחָק לְבָרָה מֶה דִּין אוֹחִיתָא

לֵאשְׁכָּחָא בְּרִי וְאָמַר אָרִי זְמִין יְיָ אֱלֹהֶךָ קְדָמִי:
כא וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גְּשֶׁה־נָּא וְאִמְשֹׁךְ בְּנִי
הָאֵתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו אִם־לֹא: וַיֹּאמֶר יַצְחָק
אֶל־יַעֲקֹב גְּשֶׁה־נָּא וְאִמְשֹׁךְ בְּנִי הָאֵתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו
אִם־לֹא: וְאָמַר יַצְחָק לְיַעֲקֹב קְרִיב כְּעַן וְאִמְשֹׁךְ
בְּרִי הָאֵת דִּין בְּרִי עֶשָׂו אִם לֹא: כב וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב
אֶל־יַצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר חֵקֶל קוֹל יַעֲקֹב
וְהַיָּדִים יָדֵי עֶשָׂו: וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב אֶל־יַצְחָק אָבִיו
וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר חֵקֶל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדִים יָדֵי עֶשָׂו:
וַקְרִיב יַעֲקֹב לֹת יַצְחָק אֲבוּהִי וַיִּמְשְׁהוּ וְאָמַר קָלָא
קָלָא דְיַעֲקֹב וַיִּדְא יְדוּהִי דְעֶשָׂו: כג וְלֹא הִבִּירוּ
כִּי־הָיוּ יָדָיו בְּיָדֵי עֶשָׂו אֲחִיו שְׁעֵרַת וַיִּבְרַכְהוּ:
וְלֹא הִבִּירוּ כִּי־הָיוּ יָדָיו בְּיָדֵי עֶשָׂו אֲחִיו שְׁעֵרַת
וַיִּבְרַכְהוּ: וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעָה אָרִי הַנֶּאֱחָה יְדוּהִי בְּיָדֵי
עֶשָׂו אֲחִיו שְׁעִירָן (נ"י שְׁעִירָן) וַיִּבְרַכְהוּ:
כד וַיֹּאמֶר אָתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: וַיֹּאמֶר
אָתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: וְאָמַר אֶת דִּין בְּרִי
עֶשָׂו וְאָמַר הָא אָנָּה: כה וַיֹּאמֶר הַגִּשָּׁה לִי וְאֶכְלָה
מִצִּיד בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נִפְשִׁי וַיִּגְשֶׁל־וּ וַיֹּאכֹל
וַיָּבֹא לוֹ יֵין וַיִּשְׁתֵּי: וַיֹּאמֶר הַגִּשָּׁה לִי וְאֶכְלָה מִצִּיד
בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נִפְשִׁי וַיִּגְשֶׁל־וּ וַיֹּאכֹל וַיָּבֹא לוֹ
יֵין וַיִּשְׁתֵּי: וְאָמַר קְרִיב קְדָמִי וְאֶכּוּל מִצִּידָא דְּבָרִי
בְּדִיל דִּי תִּבְרַכְנָךְ נִפְשִׁי וַקְרִיב לָהּ וְאָכַל וְאִתִּי
(נ"י וְאֶעֱלִי) לָהּ חֲמֶרָא וּשְׁתִּי: כו וַיֹּאמֶר אֱלֹו
יַצְחָק אָבִיו גְּשֶׁה־נָּא וְשָׁקֵה־לִּי בְּנִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹו
יַצְחָק אָבִיו גְּשֶׁה־נָּא וְשָׁקֵה־לִּי בְּנִי: וְאָמַר לָהּ
יַצְחָק אֲבוּהִי קְרִיב כְּעַן וַיִּשָּׁק לִי (נ"י וְשָׁק לִי)
בְּרִי: כז וַיֵּגֶשׁ וַיִּשְׁקֹלֻ וַיֵּרַח אֶת־רִיחַ בְּנֵדָיו
וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵאחַ רִיחַ בְּנִי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרָכוּ יְהוָה: וַיֵּגֶשׁ וַיִּשְׁקֹלֻ וַיֵּרַח אֶת־רִיחַ בְּנֵדָיו
וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵאחַ רִיחַ בְּנִי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרָכוּ יְהוָה: וַקְרִיב וַיִּשָּׁק לָהּ וְאַרְחַת יֵת רִיחָא
דְּלְבוּשׁוֹהִי וַיִּבְרַכָּהּ וְאָמַר הֵוּ (נ"א חֲזִי) רִיחָא
דְּבָרִי כְּרִיחָא דְחֵקֶלָא דִּי בְּרַכָּה יְיָ:

שִׁשִּׁי כֹה וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטָּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנִּי
הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֵשׁ: וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטָּל
הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנִּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֵשׁ: וַיִּתֵּן לָךְ
יְיָ מִטָּל דְּשִׁמְאָה וּמִטּוֹבָא דְאַרְעָא וּסְגִיאוֹת (נ"י
וּסְגִיּוֹת) עֵיבוֹר וְחֶמֶר: כֹּס יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים
כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ קִרִּי וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֻמִּים הוּא
גִּבֹּר לְאֻחִיד וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אֲמֹד אֲרָרִיד
אֲרִיֹר וּמִבְּרִכֶּיךָ בְּרִיד: יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ
לְאֻמִּים הוּא גִּבֹּר לְאֻחִיד וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אֲמֹד
אֲרָרִיד אֲרִיֹר וּמִבְּרִכֶּיךָ בְּרִיד: יִפְלַחנָה עַמִּינִן
וַיִּשְׁתַּעֲבֹדוּן לָךְ מִלְּכָן הָרִי רֹב לְאֻחִיד וּסְגִיּוֹת לָךְ
בְּנֵי אֲמֹד מִלְּטִיָּה יְהוֹן לִיטִין וּמִבְּרִכֶּיךָ יְהוֹן
בְּרִיכִין: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק לְבָרֶךְ אֶת־
יַעֲקֹב וַיְהִי אֵד יֵצָא יֵצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק
אָבִיו וַעֲשׂוֹ אַחִיו כָּאֲמִיד: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה
יִצְחָק לְבָרֶךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אֵד יֵצָא יֵצָא יַעֲקֹב
מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוֹ אַחִיו כָּאֲמִיד: וַהֲוֵה
כַּד שִׁיזִי יִצְחָק לְבָרְכָא יֵת יַעֲקֹב וַהֲוֵה בְּרֵם מִפֶּק
נִפֶק יַעֲקֹב מִלּוֹת אִפִּי יִצְחָק אָבִיהִי וַעֲשׂוֹ אַחֲוִיהִי
אַתָּה (נ"י עַל) מַצִּידָה: אִי וַיַּעַשׂ גִּם־הוּא
מִטְעָמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם אָבִי
וַיֹּאכֵל מַצִּיד בְּנֹו בַּעֲבֹר תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךָ: וַיַּעַשׂ
גִּם־הוּא מִטְעָמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם
אָבִי וַיֹּאכֵל מַצִּיד בְּנֹו בַּעֲבֹר תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךָ: וַעֲבַד
אֵף הוּא תִּפְשִׁילִין וְאַעֲלִל לּוֹת אָבִיהִי וַאֲמַר
לְאָבִיהִי יָקָם אָבִי וַיִּיכֹל מַצִּידָה דְּבָרָה בְּדִיל דִּי
תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךָ: אִי וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־
אַתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בְּנֶךָ בְּכָרְךָ עֲשׂוֹ: וַיֹּאמֶר לוֹ
יִצְחָק אָבִיו מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בְּנֶךָ בְּכָרְךָ עֲשׂוֹ:
וַאֲמַר לֵה יִצְחָק אָבִיהִי מִן אֵת וַאֲמַר אָנָּה בְּרַךְ
בּוֹכְרֶךָ עֲשׂוֹ: אִי וַיַּחֲרֵד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֻלָּה עַד־
מָאֹד וַיֹּאמֶר מִי־אֲפֹא הוּא הֶצֶד־צִיד וַיָּבֵא לִי
וְאָכַל מִכָּל בְּטָרָם תָּבֹא וַאֲבָרְכֶהוּ גִם־בְּרוּךְ
יְהִיהִ: וַיַּחֲרֵד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֻלָּה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר

מִי־אֲפֹא הוּא הֶצֶד־צִיד וַיָּבֵא לִי וְאָכַל מִכָּל בְּטָרָם
תָּבֹא וַאֲבָרְכֶהוּ גִם־בְּרוּךְ יְהִיהִ: וַתְּהִי יִצְחָק תּוֹהָא
רַבָּא עַד לַחֲדָא וַאֲמַר מִן הוּא דִּיכִי דְּצֵד צִידָא
וְאַעֲלִל לִי וְאָכַלִּית מִכָּלָא עַד לֹא תִיעוֹל וּבִרְכַתָּה
אֵף בְּרִיד יְהִי: אִי בִּשְׁמַע עֲשׂוֹ אֶת־דְּבָרֵי אָבִיו
וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְּדֻלָּה וּמְרָה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר
לְאָבִיו בְּרַכְנִי גִם־אֲנִי אָבִי: בִּשְׁמַע עֲשׂוֹ אֶת־דְּבָרֵי
אָבִיו וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְּדֻלָּה וּמְרָה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר
לְאָבִיו בְּרַכְנִי גִם־אֲנִי אָבִי: כַּד שָׁמַע עֲשׂוֹ יֵת
פִּתְגָמִי אָבִיהִי וַצֹּחַ צֹחָא רַבָּא וּמִרִּידָא עַד לַחֲדָא
וַאֲמַר לְאָבִיהִי בְּרַכְנִי אֵף אָנָּה (נ"י לִי) אָבִי:
אִי וַיֹּאמֶר כָּאֵה אֻחִיד בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתֶּךָ:
וַיֹּאמֶר כָּאֵה אֻחִיד בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתֶּךָ: וַאֲמַר עַל
אֲחוּךָ בְּחִקְמָתָא וְקִבִּיל בְּרַכְתֶּךָ: אִי וַיֹּאמֶר הֲכִי
קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְעָמִים אֶת־בְּרַכְתִּי
לָקַח וַהֲוֵה עֲתָה לָקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־
אַצְלָתָ לִי בְּרַכָּה: וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְעָמִים אֶת־בְּרַכְתִּי לָקַח וַהֲוֵה עֲתָה
לָקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־אַצְלָתָ לִי בְּרַכָּה: וַאֲמַר
יֵאוֹת קָרָא שְׁמָה יַעֲקֹב וְחִפְמִנִי דָּגָן תִּרְתִּין זִמְנִין
יֵת בְּכִירוּתִי נָסִיב וְהָאֵה כְּעַן קִבִּיל בְּרַכְתִּי וַאֲמַר
הֲלֹא שְׁבַקְתָּ לִי בְּרַכְתָּא: אִי וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר
לְעֲשׂוֹ תָן גִּבֹּר שְׁמָתִיו לָךְ וְאַתָּה־כָּל־אֲחִיו נִתְתִּי
לוֹ לְעַבְדִּים וְדָגָן וְתִירֵשׁ סְמִכְתִּיו וְלִכְהָ אֲפֹא
מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי: וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לְעֲשׂוֹ תָן גִּבֹּר
שְׁמָתִיו לָךְ וְאַתָּה־כָּל־אֲחִיו נִתְתִּי לוֹ לְעַבְדִּים וְדָגָן
וְתִירֵשׁ סְמִכְתִּיו וְלִכְהָ אֲפֹא מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי:
וְאַתִּיב יִצְחָק וַאֲמַר לְעֲשׂוֹ הָאֵה רֹב שׁוֹמֵה לָךְ (נ"י
עֲלוֹךְ) וְיֵת כָּל אַחֲוִיהִי יְהִבִּית לֵה לְעַבְדִּין וְעֵיבוֹר
וְחֶמֶר סְעֻדָתָה וְלָךְ הָכָא מָה אַעֲבִיד בְּרִי:
אִי וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ אֶל־אָבִיו הִבְרָכָה אַחַת הוּא־לָךְ
אָבִי בְּרַכְנִי גִם־אֲנִי אָבִי וַיִּשָּׂא עֲשׂוֹ קִלּוֹ וַיִּבְרַךְ:
וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ אֶל־אָבִיו הִבְרָכָה אַחַת הוּא־לָךְ אָבִי
בְּרַכְנִי גִם־אֲנִי אָבִי וַיִּשָּׂא עֲשׂוֹ קִלּוֹ וַיִּבְרַךְ: וַאֲמַר

עשו לאבוהי הברכתא חדא היא לך אבא ברוך לי
 אף אגא אבא ואגרים עשו קלה ובכא: לט ויען
 יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ
 יהיה מושבך ומטל השמים מעל: ויען יצחק
 אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך
 ומטל השמים מעל: ואתיב יצחק אבוהי ואמר
 לה הא משוכא דארעא והא מותבך ומטלא
 דשמאי מלעלא: מ ועל-חרבך תחיה ואת-אחיד
 תעבד והיה באשר תריד ופרקת עלו מעל
 צוארך: ועל-חרבך תחיה ואת-אחיד תעבד והיה
 באשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך: ועל חרבך
 תיחי וית אחוד תפלח ויהי כד יעברון בנוהי על
 פתגמי אוריתא ותעדי נירה מעל צורך:
 מא וישטם עשו את-יעקב על-הברכה אשר
 ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל
 אבי ואהרנה את-יעקב אחי: וישטם עשו
 את-יעקב על-הברכה אשר ברכו אביו ויאמר
 עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את-יעקב
 אחי: ונטר עשו דבכו ליעקב על ברקתא די
 ברכה אבוהי ואמר עשו בלבה יקרבון יומי אכלי
 דאבא ואקטול ית יעקב אחי: מ ויגד לרבקה
 את-דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא
 ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיד
 מתנחם לך להרגך: ויגד לרבקה את-דברי עשו
 בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן
 ותאמר אליו הנה עשו אחיד מתנחם לך להרגך:
 ואתחיה לרבקה ית פתגמי עשו ברה רבא
 ושלחת וקרת ליעקב ברה זעירא ואמרת לה הא
 עשו אחוד כמן לך למקטלך: מ ועתה בני שמע
 בקלי וקום ברח-לך אל-לבן אחי חרנה: ועתה
 בני שמע בקלי וקום ברח-לך אל-לבן אחי חרנה:
 וכען ברי קבל מני וקום אזיל לך לות לבן אחי
 לחזן: מ וישבת עמו ימים אחדים עד אשר
 תשוב חמת אחיד: וישבת עמו ימים אחדים עד

אשר-תשוב חמת אחיד: ותתיב עמה יומין
 ועירין עד דיתוב רוגזא דאחוד: מה עד-שוב
 אף-אחיד ממוך ושכח את אשר-עשית לו
 ושלחתי ולקחתיו משם למה אשפל גם-
 שניכם, ויום אחד: עד-שוב אף-אחיד ממוך ושכח
 את אשר-עשית לו ושלחתי ולקחתיו משם למה
 אשפל גם-שניכם, ויום אחד: עד דיתוב רוגזא
 דאחוד ממוך ויתנשי ית די עבדת לה ואשלח
 ואדברנך מתמן למה אתפל אף תרויכון יומא
 חד: מ ותאמר רבקה אל-יצחק קצתי בחיי
 מפני בנות חת אמ-לקח יעקב אשה מבנות
 חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים: ותאמר
 רבקה אל-יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת
 אמ-לקח יעקב אשה מבנות-חת כאלה מבנות
 הארץ למה לי חיים: ואמרת רבקה ליצחק עקית
 בחיי מן קדם בנת חתאא אם נסיב יעקב אתתא
 מבנת חתאא כאלין מבנת ארעא למה לי חיים:
 א ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אותו ויצוהו
 ויאמר לו לא-תקח אשה מבנות כנען: ויקרא
 יצחק אל-יעקב ויברך אותו ויצוהו ויאמר לו
 לא-תקח אשה מבנות כנען: וקרא יצחק ליעקב
 ויברך יתה ופקדה ואמר לה לא תסב אתתא
 מבנת כנען: ב קום לך פדנה ארם ביתה בתואל
 אבי אמך וקח-לך משם אשה מבנות לבן אחי
 אמך: קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך
 וקח-לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך: קום
 אזיל לפדן ארם לבית בתואל אבוהא דאמך וסב
 לך מתמן אתתא מבנת לבן אחוהא דאמך: ג ואל
 שדי יברך אתך ויפרך וירבך והיית לקהל
 עמים: ואל שדי יברך אתך ויפרך וירבך והיית
 לקהל עמים: ואל שדי יברך יתך ויפשוך ויסגנך
 ותהי לכנשת שבטין: ד ויתן-לך את-ברכת
 אברהם לך ולזרעך אתה לרשתך את-ארץ
 מגיד אשר-נתן אלהים לאברהם: ויתן-לך

יעקב ושלח יתה לפדן ארם למסב לה מתמן
אתתא כד פריד יתה ופקיד עלוהי למימר לא
תסב אתתא מבנת כנען:

מפסיר: וישמע יעקב אל-אביו ואל-אמו וילך
פדנה ארם: וישמע יעקב אל-אביו ואל-אמו וילך
פדנה ארם: וקביל יעקב מן אביוהי ומן אמה
ואזל לפדן ארם: וירא עשו כי רעות בנות
כנען בעיני יצחק אביו: וירא עשו כי רעות בנות
כנען בעיני יצחק אביו: וחזא עשו ארי בישא בנת
כנען בעיני יצחק אביוהי: וילך עשו אל-
ישמעאל ויקח את-מחלת | בת-ישמעאל בן-
אברהם אחות נביות על-נשיו לו לאשה: וילך
עשו אל-ישמעאל ויקח את-מחלת | בת-ישמעאל
בן-אברהם אחות נביות על-נשיו לו לאשה: ואזל
עשו לות ישמעאל ונסיב ית מחלת בת ישמעאל
בר אברהם אחתה דנביות על נשוחי לה
לאנתו: ס ק"ו פסוקים, על"ו סימן.

את-ברכת אברהם לך ולירעך אתך לרשתך
את-ארץ מגיד אשר-נתן אלהים לאברהם: ויתן
לך ית ברקתא דאברהם לך ולכניד עמך למירתך
ית ארע תותבותך די יקב יי לאברהם:

שביע: וישלח יצחק את-יעקב וילך פדנה ארם
אל-לכן בן-בתואל הארמי אחי רבקה אם
יעקב ועשו: וישלח יצחק את-יעקב וילך פדנה
ארם אל-לכן בן-בתואל הארמי אחי רבקה אם
יעקב ועשו: וישלח יצחק ית יעקב ואזל לפדן
ארם לות לכן בר בתואל ארמא אחיהא דרבקה
אמה דייעקב ועשו: וירא עשו כי-ברך יצחק
את-יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת-לו
משם אשה בברכו אתו ויצו עליו לאמר
לא-תקח אשה מבנות כנען: וירא עשו כי-ברך
יצחק את-יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת-לו
משם אשה בברכו אתו ויצו עליו לאמר לא-תקח
אשה מבנות כנען: וחזא עשו ארי ברך יצחק ית

הפטרה לפרשת תולדות במלאכי פרק א"ב

אם חל ערב ר"ח בשבת, מפטירים הפטרת "מחר חודש"

א « משא דבר-יהוה אל-ישראל ביד מלאכי: » אהבתי אתכם אמר יהוה ואמרתם במה אהבתנו
הלא-אח עשו ליעקב נאם-יהוה ואהב את-יעקב: » ואת-עשו שנאתי ואשים את-הריו שממה
ואת-נחלתו לתנות מדבר: » כיתאמר אדום רשענו ונשוב ונבנה חרבות כה אמר יהוה צבאות
הקדוש יבנו ואני אהרום וקראו להם גבול רשעה והעם אשר-זעם יהוה עד-עולם: » ועיניכם
תראינה ואתם תאמרו יגדל יהוה מעל לגבול ישראל: » בן יכבד אב ועבד אדניו ואם-אב אני
איה כבודי ואם-אדונים אני איה מוראי אמר | יהוה צבאות לכם תפתנים בוזי שמי ואמרתם
במה בוזנו את-שמך: » מגישים על-מזבחי לחם מגאל ואמרתם במה גאלנוך באמרכם שלחן
יהוה נבזה הוא: » וכיתגשון עור לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבתו נא
לפחתך הירצף או הישא פניך אמר יהוה צבאות: » ועתה חלוצא פניאל ויחננו מידכם היתה
זאת הישא מכס פנים אמר יהוה צבאות: » מי גם-ככם ויסגר דלתים ולא-תאירו מזבחי חנם
איני-לי חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומנחה לא-ארצה מידכם: » כי ממזרח-שמש ועד-מבואו
גדול שמי בגוים ובכל-מקום מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה פריגדול שמי בגוים אמר יהוה

צְבָאוֹת: יִי וְאַתֶּם מְחַלְלִים אוֹתוֹ בְּאַמְרֵכֶם שְׁלַחַן אֲדֹנִי מִנְאֵל הוּא וְנִיבֹ נְבוֹה אָכְלוּ: יִי וְאַמְרֵיכֶם הִנֵּה מִתְלַאֶה וְהַפְחָתֶם אוֹתוֹ אִמֵּר יְהוָה צְבָאוֹת וְהִבַּאתֶם גָּזֹל וְאַת־הַפְסַח וְאַת־תַּחֲוִלָּה וְהִבַּאתֶם אֶת־הַמִּנְחָה הָאֶרֶצָה אוֹתָהּ מִיְּדֵיכֶם אִמֵּר יְהוָה: יִי וְאַרְוִיר נֹכַח וְיֵשׁ בְּעֶדְרוֹ זָכָר וְנָרָה וְזִבְחַת מִשְׁחַת לְאֲדֹנִי כִּי מִלֶּךְ גָּדוֹל אֲנִי אִמֵּר יְהוָה צְבָאוֹת וְשְׁמִי נִרְאָה בְּגוֹיִם: בִּי יִי וְעֵתָה אֲלֵיכֶם הַמִּצְוָה הַזֹּאת הַכֹּהֲנִים: דֹּאֵם־לֹא תִשְׁמְעוּ וְאַם־לֹא תִשְׁימוּ עַל־לֵב לִתֵּת כְּבוֹד לְשְׁמִי אִמֵּר יְהוָה צְבָאוֹת וְשְׁלַחְתִּי בְכֶם אֶת־הַמַּאֲרָה וְאֲרוּתִי אֶת־בְּרִכּוֹתֵיכֶם וְגַם אֲרוּתִיָּהּ כִּי אֵינְכֶם שָׁמִים עַל־לֵב: הִנְנִי גֹעַר לְכֶם אֶת־הַזֶּרַע וְזִרְתִּי פֶרֶשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חֲגִיכֶם וְנִשְׂאֵא אֶתְכֶם אֱלֹוִי: יִי וְיִדְעֵתֶם כִּי שְׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לְהִיזֵת בְּרִיתִי אֶת־לֹוִי אִמֵּר יְהוָה צְבָאוֹת: הִבְרִיתִי יְיָ הִיטָה אֹתוֹ הַחַיִּים וְהַשְׁלֹום וְאַתֶּם־לֹו מוֹרָא וְיִירָאָנִי וּמִפְּנֵי שְׁמִי נָחַת הוּא: וְתוֹרַת אֱמֶת הִיטָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לֹא־נִמְצָא בְּשִׁפְתָיו בְּשֹׁלֹם וּבְמִישׁוֹר הִלָּךְ אֹתִי וְרַבִּים הָשִׁיב מֵעֶזְרָן: כִּי־שִׁפְתִי כֹהֵן וְשִׁמְרוּ־דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֲדֹ יְהוָה־צְבָאוֹת הוּא:

עמדת התהילים היומי מהודרת לבית הכנסת!

לאור הביקוש, ניתן להשיג שוב את עמדת התהילים והפעם בשני גדלים ובעיצוב משודרג

רכישת העמדה במחיר עלות פנו לבית חב"ד
או כנסו לאתר chabadisrael.co.il/theilim

"יש לעורר... בענין שהוא צו ודרישת השעה. והצעתי ובקשתי: נוסף על שיעורי התורה שיש לכאן"א עד עתה ישתדל גם לייסד שיעור בתורה ללמד לאחרים, ומה טוב ללמוד לעשרה מישראל, ועד ל"תלמידים הרבה".

עם 'אתר מבצע תורה' זה אפשרי!

מערכי שיעור עשירים ומונגשים בכל המקצועות:

תנ"ך, גמרא, הלכה וחסידות

אפשרות חיפוש בין כ-500 נושאים ביהדות ובחיים

לפרטים נוספים ולהצטרפות:
mivtzatorah.org • 052-575-0350 ☎

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', א' בכסלו	4.12	5.00	5.22	6.23	8.49	11.27	11.57	16.37.8	17.04
ש"ק, ב' בכסלו	4.13	5.01	5.23	6.24	8.50	11.27	11.57	16.37.5	17.03
א', ג' בכסלו	4.14	5.01	5.23	6.25	8.50	11.27	11.57	16.37.2	17.03
ב', ד' בכסלו	4.14	5.02	5.24	6.26	8.51	11.28	11.58	16.36.9	17.03
ג', ה' בכסלו	4.15	5.03	5.25	6.27	8.52	11.28	11.58	16.36.6	17.03
ד', ו' בכסלו	4.16	5.04	5.26	6.27	8.52	11.28	11.58	16.36.4	17.03
ה', ז' בכסלו	4.17	5.04	5.27	6.28	8.53	11.29	11.59	16.36.2	17.02
ו', ח' בכסלו	4.17	5.05	5.27	6.29	8.53	11.29	11.59	16.36.1	17.02

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם א' בכסלו ה'תשפ"ו – ח' בכסלו ה'תשפ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	א' בכסלו	הל' מכירה פרק י"ב.	הל' סנהדרין פרק ח.	מל"ת רנ.
ש"ק	ב' בכסלו	פרק יג-טו.	פרק ט.	מל"ת רנא.
א'	ג' בכסלו	פרק טז-יח.	פרק י'	מל"ת רנא.
ב'	ד' בכסלו	פרק יט-כא.	פרק יא.	מל"ת רנג.
ג'	ה' בכסלו	פרק כב-כד.	פרק יב.	מל"ת רנג.
ד'	ו' בכסלו	פרק כה-כז.	פרק יג.	מל"ת רנב.
ה'	ז' בכסלו	פרק כח-ל.	פרק יד.	מל"ת רנב.
ו'	ח' בכסלו	הל' זכיה ומתנה. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק טו.	מ"ע רמה.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תולדות	16:02	17:15	16:17	17:17	16:06	17:15	16:20	17:18
ויצא	16:00	17:14	16:15	17:16	16:04	17:13	16:18	17:17

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעני** ע"ה **דייטש**